

Sammanträdesprotokoll Barn- och utbildningsnämnden

Sammanträdesdatum	2025-12-12
Plats och tid	Saga kl. 08:30-14:30
Beslutande	Se sida 2
Övriga deltagare	Se sida 2
Sekreterare	Linda Pettersson

Protokolljustering

Följande parter justerar detta protokoll genom digital signering.

Justeringens plats och tid	Digitalt 2025-12-16 kl. 16:00
Paragrafer	§§164-175
Ordförande	Anton Li Nilsson (C)
Justerare	Maria Platni (V)

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen tillkännages på kommunens digitala anslagstavla.

Beslutsinstans	Barn- och utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum	2025-12-12
Publiceras	2025-12-17
Avpubliceras	2026-01-08
Protokollets förvaringsplats	Utbildningsförvaltningen
Tillkännages av	Linda Pettersson

Närvarande på sammanträdet

Beslutande

Anton Li Nilsson (C) (ordförande) (tillförordnad)

Carola Bergman (S) (vice ordförande)

Massoud Sari Aslani (S)

Mikael Wikström (M)

Gerd Sävenstedt (S)

Maria Platni (V)

Jalinda Ren (M)

Eila Stenvall (KD)

Lottie Almqvist (C) ersätter Majvor Sjölund (C) (ordförande)

Agneta Johansson (S) ersätter Jonas Vikström (S)

Gun Jonsson (S) ersätter Peter Eriksson (S)

Tommy Lindström (M) ersätter Malin Stenvall Viksten (M)

Övriga deltagare

Linda Pettersson (Nämndsekreterare)

Malin Westling (Förvaltningschef)

Helena Eriksson (Nämndsekreterare) §§164-168

Annika Niklasson (Gymnasiechef) §164

Carmen Karlsson (Samordnande controller) §165

Malin Wikström (Verksamhetschef) §169

Martina Gabrielsson (Controller) §169

Bo Åström (Avdelningschef) §169

Peter Andersson (Avdelningschef) §169

Innehållsförteckning	sid
§ 164 STEM projekt	4
§ 165 Månadsrapport november 2025	5
§ 166 Årlig uppföljning Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) 2025	6
§ 167 Information om Utgångspunkter för totalförsvaret 2025-2030	7
§ 168 Viljeinriktning fotbollsklass	8
§ 169 Internbudget och investeringsplan 2026	10
§ 170 Redovisning av anmälda handlingar	11
§ 171 Anmälda och avslutade kränkingsärenden	12
§ 172 Anmälan om skolfrånvaro	14
§ 173 Rapport från kontaktpolitiker	15
§ 174 Ordförande och Förvaltningschef informerar	16
§ 175 Av ledamöter väckta ärenden	18

§ 164 STEM projekt

Diariennr 25BUN263

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av utbildningsförvaltningens STEM-projekt, dess bakgrund, mål och planerade insatser.

Ärendebeskrivning

Utifrån det nationella STEM-direktivet har en projektgrupp bildats inom Piteå kommuns utbildningsförvaltning primärt med representanter från grundskolan och gymnasiet. Syftet med projektgruppen är att stärka arbetet med undervisning och lärande inom områdena naturvetenskap, teknik, ingenjörskap och matematik (STEM). Nationella strategi har tagits fram för att stärka STEM- utbildningarna i Sverige och en STEM- delegation är tillsatt <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/en-stem-strategi-for-sverige/>. Avdelningschef för gymnasiet Annika Niklasson avser att vid nämndens sammanträde informera om STEM-projektet, dess bakgrund, mål och planerade insatser.

Sverige har länge varit framstående inom teknik och ingenjörsvetenskap. Samtidigt är kompetensbehoven i framtidens yrkesliv fortsatt stora, och det finns ett växande behov av fler personer med goda kunskaper inom STEM-ämnena. För att tillmötesgå behovet behöver skolan öka elevers intresse för STEM-ämnena. Behöriga och kompetenta lärare är en grundläggande faktor för elevers intresse. För att möta framtida utmaningar behövs fler behöriga lärare och gemensamma satsningar från förskola till gymnasieskola. En särskild utmaning är att locka fler flickor och kvinnor till utbildningar och yrkesbanor inom naturvetenskap och teknik. Om vi i Sverige inte lyckas åtgärda den nuvarande och framtida kompetensbristen riskerar vi att bli omsprungna av andra länder i den tekniska utvecklingen.

§ 165 Månadsrapport november 2025

Diariennr 25BUN73

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen i månadsrapporten för november 2025 samt prognosen för helåret 2025.

Ärendebeskrivning

Under året upprättas månadsrapporter för mars, april, oktober och november. Det är en viktig och omfattande process som omfattar samtliga nämnder.

Syftet med rapporterna är att möjliggöra en löpande uppföljning och styrning av ekonomi, personal och verksamhet, i linje med kommunens övergripande mål. De utgör därmed ett centralt verktyg för politisk ledning och prioritering.

Barn- och utbildningsnämndens månadsrapport för oktober har tagits fram i enlighet med dessa riktlinjer och rekommendationer.

Beslutsunderlag

- Månadsrapport november 2025 BUN

§ 166 Årlig uppföljning Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) 2025

Diariennr 25BUN271

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att godkänna rapporten om årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) för år 2025.

Ärendebeskrivning

Enligt Piteå kommuns arbetsmiljöpolicy (KF 2021-11-29, § 197) är det samtliga nämnders ansvar att säkerställa att arbetsmiljöarbetet i verksamheterna bedrivs i enlighet med arbetsmiljölagen och föreskrifter samt efter kommunens arbetsmiljöpolicy och rutiner. Det är även nämndens ansvar att efterfråga och följa upp arbetsmiljöarbetet i verksamheterna. Denna rapport syftar till att efterleva detta ansvar.

Utbildningsförvaltningen och dess verksamheter bedriver till övervägande del ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) som innebär att risker i arbetsmiljön identifieras, åtgärdas och följs upp. Detta utifrån att det finns strukturer för det systematiska arbetsmiljöarbetet och att dessa är kända och till stor del tillämpas. Årets granskning visar dock att det fortfarande finns förbättringsarbete att göra när det gäller dokumentationen av SAM i Stratsys.

Till skillnad från tidigare års negativa bild av rektorers höga arbetsbelastning är 2025 års rapport betydligt bättre. Rektorerna har en bättre arbetsmiljö (såväl fysisk som social) förutom vad gäller oron för bemanning och dokumentation. Det blir dock allt vanligare med stress bland rektorerna utifrån ökad tendens från vårdnadshavare att anmäla och ifrågasätta rektorsbeslut. I enstaka fall kan det även mynna ut i hot och falska anklagelser riktade mot rektor.

Svårigheter med att lösa bemanningsutmaningar skapar stress hos såväl rektorer som andra medarbetare. Det är därför mycket viktigt att utveckla introduktionen av nya medarbetare för att optimera möjligheten att rekrytera och behålla vikarier och ordinarie personal.

Beslutsunderlag

- Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö 2025

§ 167 Information om Utgångspunkter för totalförsvaret 2025-2030

Diariennr 25BUN273

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av information om utgångspunkter för totalförsvaret 2025-2030.

Ärendebeskrivning

Rapporten Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030 utgör grunden för Sveriges planering och utveckling av totalförsvaret under perioden 2025–2030. Den bygger på regeringens inriktning och tar hänsyn till tre centrala förändringar sedan 2021: Sverige som allierad i Nato, lärdomar från Rysslands invasion av Ukraina samt en utvecklad nationell struktur för krisberedskap och civilt försvar.

Rapporten understryker vikten av att totalförsvaret ska kunna fungera under minst tre månader av ett omfattande krig i Europa, vilket ger uthållighet och möjlighet för samhället att ställa om till krigstida förhållanden. Civila verksamheter, som exempelvis förskola och skola, ska inom ramen för de tre månaderna ha förmågan att klara minst två veckor med egna resurser. Samtidigt ställs krav på att skydda civilbefolkningen, inklusive särskilt sårbara grupper, bland annat enligt folkrättsliga principer.

Förvaltningschef redogör för rapporten med betoning på hur den påverkar barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde.

Beslutsunderlag

- Utgångspunkter-för-totalförsvaret-2025-2030

§ 168 Viljeinriktning fotbollsklass

Diariennr 25BUN272

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar yttrandet om Viljeinriktning fotbollsklass.

Reservationer

Mikael Wikström (M), Jalinda Ren (M), Tommy Lindström (M) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Bergsvikens förskola har under många år dragits med återkommande inomhusmiljöproblem och vattenskador. Det finns ett stort underhållsbehov för hela fastigheten och bedömningen är att förskolan bör rivas och ersättas med en nybyggnad.

Inom Bergsvikens skolområde finns, förutom flera förskolelokaler, även skola och fotbollshall inträngt mellan andra typer av verksamheter (bl a industrifastigheter). Tillsammans med fastighets- och serviceförvaltningen har utbildningsförvaltningen fått i uppdrag att se över ett helhetsgrepp kring lokalerna i skolområdet Bergsviken. Den lösning som anses vara mest fördelaktig för såväl förskola som skola förutsätter dock att fotbollshallen rivs för att bereda plats för ny förskolebyggnad. Kultur- och fritidsnämnden har därför gett sin förvaltning i uppdrag att ta fram en konsekvensbeskrivning om Bergsvikens fotbollshall måste rivas.

Hortlaxskolan har sedan läsåret 2010/2011 bedrivit en profilering på högstadiet kopplad till fotbollsklass. Intresset för fotbollsklassen har varit stort med mellan 60-80 sökande varje år på de 24-26 platser skolan erbjuder. Skolan har under vinterhalvåret nyttjat fotbollshallen i Bergsviken för sin fotbollsklass.

För att arbetsgruppen ska kunna komma vidare i sitt arbete och kultur, park och fritid ska kunna göra sin konsekvensbeskrivning kopplad till en eventuell rivning av fotbollshallen är det önskvärt att barn- och utbildningsnämnden lämnar en viljeinriktning kopplad till fotbollshallen och fotbollsklass på Hortlaxskolan.

Förslag

Jalinda Ren (M): bifall till arbetsutskottets förslag med följande ändringsförslag avseende punkt 2: Alternativa lösningar bör undersökas i syftet att behålla Bergsvikens fotbollshall, men om en rivning av fotbollshallen ändå är det bästa helhetslösning bör rivningen sker.

Anton Li Nilsson (C): bifall till arbetsutskottets förslag

Beslutsgång

Ordföranden redogör för beslutsgången för de två förslagen och finner att Barn- och utbildningsnämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag.

Beslutsunderlag

- Viljeriktning fotbollsklass (2) 2025-12-02

§ 169 Internbudget och investeringsplan 2026

Diariennr 25BUN270

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar internbudget och investeringsplan för 2026.

Ärendebeskrivning

Utbildningsförvaltningen har utifrån kommunfullmäktiges fastställda strategiska plan för perioden 2026–2028 utformat ett förslag till internbudget för verksamhetsåret 2026. I rapporten redogörs för avdelningarnas ekonomiska förutsättningar inför 2026 samt de satsningar respektive avdelning ämnar göra. Inför verksamhetsåret 2026 kommer inte några utökningar genomföras på övergripande nivå och samtliga avdelningar prognosticerar budget i balans. Vilket innebär att några omhändertaganden inte är aktuellt för detta budgetår.

Malin Wikström, verksamhetschef ekonomi och planering, presenterar information om internbudget och investeringar för 2026 tillsammans med avdelningscheferna Bo Åström, Elice Ökvist, Peter Andersson och Annika Niklasson.

Beslutsunderlag

- Rapport Internbudget och investeringsplan 2026

§ 170 Redovisning av anmälda handlingar

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av anmälda handlingar.

Anmälda handlingar

- Reglemente för samverkansråd(*dnr 25BUN26-70.1*)
- Reglemente för styrelsen och nämnder(*dnr 25BUN26-69.1*)
- Protokoll BUN AU 2025-12-02 signerat (*dnr 25BUN1-11*)

§ 171 Anmälda och avslutade kränkningsärenden

Diariennr 25BUN6

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av anmälningar och avslutade kränkningsärenden.

Ärendebeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden antog 18 januari 2012 riktlinjer för att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Senaste revideringen av rutinerna genomfördes 2014-12-10.

Den nya skollagen har tydliga bestämmelser om huvudmannens ansvar.

- Skapa system och rutiner för att förebygga och förhindra att kränkningar, trakasserier och diskriminering förekommer.
- Skyldighet att upprätta rutiner för att säkerställa att uppgifter om kränkningar utreds tillräckligt, åtgärder vidtas och följs upp.
- Har det juridiska och ekonomiska ansvaret om barn och elever far illa.

Bakgrunden till skärpningen i lagstiftningen är att myndigheter och frivilligorganisationer uppmärksammat att kränkningar i skolmiljön är ett stort problem. Det har gjorts flera skadeståndsprocesser där elever blivit utsatta för kränkningar och försökt få rätt mot skolhuvudmannen men misslyckats. Ett annat skäl till lagändringen är att huvudmannen vid skadeståndskrav inte känt till missförhållandena i skolan. Därför har kravet på att huvudmannen ska informeras om incidenter införts.

Arbetsgång för systematiskt arbete, skollagen 6 kap 10 § - handlingsplikten:

Steg 1 Upptäcka och anmäla till förskolechef, rektor och barn- och utbildningsnämnden

Steg 2 Utreda och analysera

Steg 3 Åtgärda, vidta verkningfulla åtgärder

Steg 4 Följa upp och utvärdera regelbundet

Steg 5 Ärendet avslutas

Steg 6 Skicka återrapport till barn- och utbildningsnämnden

Ärendet är inte öppet för allmänheten.

Beslutsunderlag

- Sammanställning av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering 251022-251120

§ 172 Anmälan om skolfrånvaro

Diariennr 25BUN74

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av anmälningar och avslutade ärenden om skolfrånvaro.

Ärendebeskrivning

I Skollagen 7 kapitel står att alla barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och lagstadgad rätt till kostnadsfri utbildning. Skolplikten innebär att grundläggande utbildning är obligatorisk och att eleven måste delta i den utbildning som anordnas om barnet inte har giltigt skäl att utebli. Vidare ska alla skolor bedriva ett arbete som främjar närvaro och förebygger frånvaro i utbildningen.

En viktig faktor i ett framgångsrikt arbete för att främja närvaro är att skolan snabbt kommer i gång med att följa upp elever direkt när de är frånvarande för att förhindra att ströfrånvaro går över i ett etablerat beteende. Tidig upptäckt och tidiga insatser vid såväl giltig som ogiltig frånvaro är framgångsfaktorer för att få tillbaka elever i undervisning.

Piteå kommun ska både som huvudman och hemkommun se till att alla folkbokförda elever i Piteå fullgör sin skolgång och får föreskriven utbildning. Det innebär att Piteå kommun bevakar alla skolpliktiga barn som bor i kommunen. I de fall vårdnadshavarna inte samarbetar med skolan, följer överenskommelser, kommer till möten eller aktivt agerar för att eleven kommer till skolan anmäler rektor detta till nämnden som har möjlighet att besluta om ett vitesföreläggande.

Rektor ska skyndsamt utreda orsak till frånvaro om en elev har upprepad eller längre frånvaro oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. Detta görs enligt rutin om skolpliktsbevakning när en elev haft 20 % frånvaro eller mer under en period av 60 kalenderdagar.

Beslutsunderlag

- Sammanställning av skolfrånvaro 251022-251120

§ 173 Rapport från kontaktpolitiker

Diariennr 25BUN5

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av rapport från kontaktpolitiker.

Ärendebeskrivning

Gerd Sävenstedt har genomfört kontaktpolitikerbesök vid Christinaskolan den 2 december 2025. Där träffar hon Niclas Lyckander, rektor för högstadiet och Eva Lundmark, rektor för förskoleklass till och med åk 6.

Ledamöter (ordinarie och ersättare) i Barn- och utbildningsnämnden har ett kontaktpolitikeruppdrag där den kontaktpolitiska verksamheten har för avsikt att vara ett stöd för nämnden i att fortlöpande få information om förvaltningens verksamheter, hur arbetet i stort fortskrider samt att förbättra uppföljningen inom verksamheterna.

Kontaktpolitikerna ska hålla sig informerade om tilldelad verksamhet och vara väl insatta i verksamhetens arbetssätt och förutsättningar. Detta görs genom att kontaktpolitiker ges möjlighet att fördjupa sig inom tilldelat verksamhetsområde för att sedan redovisa för övriga nämndledamöter under denna punkt, Rapport från kontaktpolitiker.

Kontaktpolitiker ges möjlighet till tre kontaktdagar per år med ersättning. För ledamöter utgår en extra dag för besök i gymnasieskolan.

§ 174 Ordförande och Förvaltningschef informerar

Diariennr 25BUN4

Beslut

Ingen information lämnas vid dagens sammanträde.

§ 175 Av ledamöter väckta ärenden

Diariennr 25BUN7

Beslut

Inga ärenden väcks vid dagens sammanträde.

Ärendebeskrivning

Enligt Kommunallagen 4 kap 20 § får varje ledamot i en nämnd väcka ärenden. Ledamöter i en nämnd har, antingen ensamma eller flera tillsammans, rätt att väcka ärenden i nämnden. Rätten att väcka ärenden avser endast den nämnd som ledamoten tjänstgör i och innebär inte en rätt att få ärendet avgjort vid det sammanträde då ärendet väcks. Nämnden beslutar om ett ärende ska väckas.

STEM projekt
§164
25BUN263

...

Månadsrapport
november 2025
§165
25BUN73

...

Månadsrapport november 2025

Barn- och utbildningsnämnden

Datum 2025-12-04

Piteå kommun

Utfall

	PERIODENS BUDGET Jan - nov 25	PERIODENS UTFALL Jan - nov 25	PERIODENS BUDGETAVVIKELSE Jan - nov 25	PERIODENS BUDGETAVVIKELSE %	ÅRETS BUDGET Jan - Mån 13 25	HELÅRS PROGNOIS 2025
POLITIK, FÖRV.LEDNING OCH STAB	269 402,3	263 863,9	5 538,4	2,06%	300 365,0	3 000,0
varav Nattisverksamhet:	2 887,3	2 958,3	-71,0	-2,46%	3 148,5	
ELEVHÄLSA	22 254,4	21 172,5	1 081,9	4,86%	24 304,2	700,0
FÖRSKOLA	192 017,8	187 869,0	4 148,8	2,16%	209 644,8	4 000,0
GRUNDSKOLA	378 038,6	372 789,6	5 249,0	1,39%	412 638,7	2 000,0
STRÖMBACKASKOLAN	125 773,0	124 388,2	1 384,8	1,10%	139 530,0	1 500,0
BUN exkl Grans	987 486,1	970 083,2	17 402,9	1,76%	1 086 482,4	11 200,0
GRANS NATURBRUKSGYMNASIET	0,0	2 147,5	-2 147,5	0,00%	0,0	-1 500,0
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN	987 486,1	972 230,7	15 255,4	1,76%	1 086 482,4	9 700,0

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämnden redovisar per november överskott om 15,3 mkr, vilket motsvarar en avvikelse på 1,76 % mot periodens budget. Det innebär en minskning med 0,81 procentenheter jämfört med utfallet i oktober. Majoriteten av avdelningarna och verksamheterna redovisar överskott för perioden. På *övergripande nivå* står bidrag till fristående verksamheter i Piteå kommun, interkommunalersättning och placeringspoolen för den största delen av överskottet.

Elevhälsans överskott beror främst på tidigare vakanser samt outnyttjad budget för läkartjänster. *Förskolan* har haft färre inskrivna barn än prognostiserat, vilket har genererat ett överskott på avräkningskontot för barnpeng. Högre avgiftsintäkter i kombination med vikariebrist har dessutom påverkat avdelningens ekonomiska utfall positivt.

Inom *grundskolan* har rektorerna, trots rådande vikariebrist, lyckats genomföra flera anställningar. Under hösten har även nödvändiga inköp gjorts, vilket har bidragit till att det överskott som redovisades i oktober har minskat avsevärt.

Strömbäckaskolans utfall beror främst på intäkter från försäljning av fordon i början av året samt ett minskat behov av särskilt stöd under höstterminen. *Grans Naturbruksgymnasium* redovisar ett underskott för perioden. Underskottet förklaras delvis av kostnader kopplade till återuppbyggnaden av Granparken. En del av dessa kostnader kommer att ersättas av Kommunstyrelsen inför årsbokslutet.

Helårsprognosen för Barn- och utbildningsnämnden uppgår till ett överskott på 9,7 mkr. På övergripande nivå prognostiseras ett överskott om 3 mkr. Placeringspoolen förväntas fortsätta generera överskott och bibehålla en hög bokningsgrad.

Inom förskolan förväntas överskottet på avräkningskonton för barnpeng fortsätta ackumuleras året ut. Outnyttjade medel avsatta för att starta en förskoleavdelning inom ramen för arbetet med nationella minoriteter påverkar också avdelningens prognos.

Grundskolan förbereder för en eventuell återbetalning av statsbidrag, eftersom det inte har funnits möjlighet att fullt ut nyttja tilldelade medel. De nödvändiga inköp som har genomförts under de senaste månaderna bidrar samtidigt till att förbättra avdelningens helårsprognos.

Strömbäckaskolans prognos har förbättrats ytterligare sedan oktober, främst till följd av ett prognostiserat överskott inom läromedelsbudgeten samt intäktsöverskott från avslutade projekt som inte behöver återbetalas. Grans Naturbruksgymnasiums prognos har däremot försämrats något, då ytterligare kostnader för Granparken har tillkommit efter redovisningen till Kommunstyrelsen. Därutöver har arbetsmiljöproblem medfört ökade personalkostnader.

Analys per avdelning

Övergripande: Verksamheterna på övergripande nivå uppvisar överskott på 5,5 mkr för perioden, vilket motsvarar en avvikelse på 2,06% jämfört med budgeten.

Överskottet kommer främst från enheten för ekonomi och planering där verksamheterna för lokaler, skolskjuts och bemanning ingår samt budgeten för bidrag till fristående verksamheter och interkommunalersättning.

Bidraget till fristående verksamheter i Piteå kommun visar överskott på 1,8 mkr för perioden. Överskottet förklaras dels av att antalet barn i de fristående förskolorna är färre än budgeterat, vilket genererat ett betydande överskott jämfört med budgeten, dels av att årets bidrag till fristående verksamheter ökade med 2 % mindre än vad som prognostiserades under internbudgetarbetet. Inom den lokala fristående grundskolan (förskoleklass, grundskola och fritidshem) finns däremot underskott, vilket beror på att antalet elever är fler än budgeterat.

Kostnaderna för elever i *fristående grundskolor i andra kommuner* överstiger budgeten med 1 mkr. Det beror främst på att två fler elever än prognostiserat är inskrivna i grundskolan, varav en i en resursskola. Även antalet elever i fristående gymnasieskolor är högre än budgeterat, fem fler under perioden.

Antalet barn i *kommunala förskolor i andra kommuner* är högre än budgeterat, vilket bidrar till att minska det totala överskottet. Inom *grundskola, gymnasieskola och anpassat gymnasium i andra kommuner* är det däremot färre elever än budgeterat, vilket ger ett överskott för perioden. Därtill har elevavhopp samt ett lägre antal elever i årskurs 1 vid *Grans naturbruksgymnasium* lett till ytterligare ett överskott på 0,8 mkr jämfört med budget.

Sammantaget uppvisar bidrag till fristående verksamheter och interkommunal ersättning (IKE) en positiv budgetavvikelse på 5,2 % jämfört med periodens budget, motsvarande 3,3 mkr.

Text	PERIODENS BUDGET Jan 25 - Nov 25	PERIODENS BOKFÖRING Jan 25 - Nov 25	PRELIMINÄR- BOKFÖRT Nov 25 - Nov 25	PERIODENS UTFALL	PERIODENS BUDGETAVVIKELSE	ÅRETS BUDGET Jan 25 - Mån 13 25
Ansvar						
40101 VerksChef Ekonomi & Plan.						
Bidrag till fristående verksamheter						
Särskild momsersättning	-2 288,7	-2 012,7	-199,0	-2 211,7	-77,0	-2 496,7
Förskola	17 484,7	14 533,3	0,0	14 533,3	2 951,4	18 450,6
Förskoleklass	2 146,2	2 430,2	0,0	2 430,2	-284,0	2 346,2
Fritidshem	4 755,2	4 996,6	0,0	4 996,6	-241,4	5 185,9
Grundskola	14 345,5	14 901,5	0,0	14 901,5	-556,0	15 628,1
Total Bidrag till fristående	36 442,9	34 848,9	-199,0	34 649,9	1 793,0	39 114,1
Privata vht i annan kommun						
Särskild momsersättning	-524,9	-519,3	-77,1	-596,4	71,5	-574,2
Förskola	0,3	35,3	0,0	35,3	-35,0	0,3
Förskoleklass	38,7	0,0	0,0	0,0	38,7	48,4
Fritidshem	89,6	100,1	0,0	100,1	-10,5	99,2
Grundskola	1 441,2	1 729,9	0,0	1 729,9	-288,7	1 561,6
Gymnasiet	7 327,0	8 066,8	74,3	8 141,1	-814,1	8 018,0
Total privata vht i annan kommun	8 371,9	9 412,8	-2,8	9 410,0	-1 038,1	9 153,3
Interkommunalersättning						
Förskola	1 011,0	967,9	652,1	1 620,0	-609,0	1 130,9
Förskoleklass	126,9	46,3	0,0	46,3	80,6	136,0
Fritidshem	216,2	102,4	152,1	254,5	-38,3	235,0
Grundskola	1 329,1	389,9	463,3	853,2	475,9	1 488,5
Gymnasiet SB	-2 574,0	-3 874,3	124,6	-3 749,7	1 175,7	-2 719,0
Anpassat gymnasiet SB	-773,0	-1 460,8	0,0	-1 460,8	687,8	-846,0
Total Interkommunalersättning	-663,8	-3 828,6	1 392,1	-2 436,5	1 772,7	-574,6
Resultatenhet GNBC						
Grans Naturbruksgymnasium	18 886,0	18 103,9	0,0	18 103,9	782,1	20 688,0
Totalsumma	63 037,0	58 537,0	1 190,3	59 727,3	3 307,9	68 380,8

Tabell 1. Periodens budgetavvikelse för bidrag till fristående verksamheter inom och utanför Piteå kommun samt Interkommunalersättning (IKE)

Placeringspoolen redovisar ett överskott på 2,2 mkr för perioden. Bokningsgraden ligger fortsatt på en hög nivå, vilket medför betydligt högre intäkter än förväntat.

Verksamheten är till cirka 80 % självfinansierad och har en helårsbudget på 1 mkr, avsedd att täcka kostnader för obokad tid. Under året har behovet av vikarier varit stort på grund av hög korttidsfrånvaro bland personalen. Detta har lett till att ingen obokad tid har uppstått, vilket innebär att periodens budget inte har förbrukats utan i stället bidrar till överskottet.

Även politiken, förvaltningsledningen och enheten för verksamhetsutveckling redovisar överskott för perioden, vilket bidrar till det samlade överskottet på den övergripande nivån.

Helårsprognosen för övergripande om 3 mkr kvarstår. Oförutsedda driftskostnader för lokaler, bland annat moduler i Porsnäs och Sjulnäs förväntas minska överskottet.

Elevhälsan

Elevhälsan redovisar ett överskott på 1,1 mkr för perioden, främst till följd av budgeterade medel för läkartjänster och fortbildning som inte har nyttjats. Därutöver har det funnits vissa vakanser under sommarmånaderna, och vikarier som anställts för att täcka långtidsfrånvaro eller projektuppdrag har haft något lägre lön, vilket också har bidragit till överskottet.

Vakanserna är nu tillsatta, och flera medarbetare har dessutom ökat sin tjänstgöringsgrad till heltid för resten av året. Detta har gjort att överskottet inte har fortsatt att öka. Avdelningens helårsprognos bedöms nu till ett överskott på 0,7 mkr.

Förskolan

Förskolans utfall per november visar ett överskott på 4,1 mkr, vilket motsvarar en positiv avvikelse på 2,2 % jämfört med periodens budget.

Överskottet på personalsidan har minskat eftersom antalet barn i verksamheten är lägre än tidigare. Detta innebär att rektorerna får en lägre barnpeng. Förskolorna har haft svårt att få in vikarier vid framför allt korttidsfrånvaro. I snitt har cirka 14 % av alla vikariebeställningar under året fått avslag, vilket har lett till ett större överskott på personalbudgeten än planerat. Samtidigt behöver rektorerna ta i beaktan i sin planering att höstterminens organisation påverkar även vårterminen, då andra budgetförutsättningar gäller för det nya kalenderåret. Att anställa ny personal under hösten är inte alltid möjligt, både på grund av begränsad tillgång till personal och risken för ekonomiska utmaningar nästkommande år om budgetutrymmet då inte räcker.

Inkomstjämförelsen mot Skatteverket som genomfördes i våras har också bidragit till det positiva utfallet med ca 0,5 mkr.

Helårsprognosen för förskolan om 4 mkr kvarstår. En stor del av anslaget för 2025 samt överförda medel från 2024, avsedda för att starta en förskoleavdelning inom projektet Nationella minoriteter, kommer inte att användas under innevarande år. Projektet kräver en grundlig och långsiktig planering som involverar flera förvaltningar, vilket innebär att medlen förblir outnyttjade och därmed bidrar till avdelningens överskott.

Överskottet i avräkningskontot för barnpeng kommer att fortsätta ackumuleras under resten av året. Trots att det budgeterade antalet platser motsvarar antalet inskrivna barn är antalet småbarn färre än prognostiserat, vilket innebär att mindre barnpeng betalas ut.

Avdelningen har också genomfört inköp av skyddskläder till personal som inte fick sådana föregående år.

Grundskolan

Grundskolans avvikelse för november månad uppgår till 5,3 mkr, motsvarande 1,39 % av periodens budget. Detta är en förbättring med 0,9 procentenheter jämfört med föregående period.

Överskottet under hösten har, som tidigare nämnts, påverkats av sena statsbidrag, brist på vikarier samt att det inte funnits tillräckligt med personal att tillsätta i relation till budget. Det förbättrade utfallet i november förklaras delvis av att rektorerna lyckats genomföra anställningar trots vikariebristen. En annan orsak till det minskade överskottet är att rektorerna har genomfört nödvändiga inköp, såsom litteratur, läromedel, digitala undervisningsmaterial och ett eftersatt utbyte av undervisningsinventarier. Samtliga planerade inköp, inklusive arbetskläder, ska genomföras innan årets slut.

Det planeras även för återbetalning av vissa statsbidrag, bland annat delar av de osäkra statliga medel som beviljades sent i juni innevarande budgetår. Återbetalning sker eftersom det inte har funnits möjlighet att använda alla medel som ansökts om, trots att flera rektorer har anställt extra personal under hösten, bland annat läraravlastande personal för barn i behov av särskilt stöd.

Mot bakgrund av eventuella återbetalningar av statsbidrag och de olika inköpen revideras helårsprognosen till 2 mkr.

Strömbackaskolan

Strömbackaskolan redovisar per november överskott på 1,4 mkr. En del av skolans överskott härrör från försäljning av äldre fordon, motsvarande ca 0,2 mkr vilket redovisas som intäkt.

Inför läsåret 2025/2026 har organisationen för årskurs 1 vid Fordons- och transportprogrammet förändrats med anledning av det politiska beslutet om inriktningsval direkt från årskurs 9 till yrkesutgångarna transport respektive personbilteknik. Förändringen innebär en utökning av antalet studieplatser på inriktningen transport från tidigare 18 till 20 platser. Utökningen syftar dels till att möta branschens efterfrågan, dels till att tillgodose det ökade intresset från elever, då inriktningen är ett attraktivt val inom gymnasieskolan.

Helårsprognosen justeras till överskott om 1,5 mkr, vilket är en förbättring med 0,5 mkr jämfört med oktobers prognos. Förändringen beror främst på en uppdaterad bedömning som indikerar ett högre överskott av läromedel. Kärnverksamheten beräknas vid årets slut uppvisa ett överskott på 0,5 mkr. Resterande överskott förklaras huvudsakligen av uppskattade intäktsöverskott från avslutade projekt som inte behöver återbetalas, samt av ett minskat behov av särskilt stöd under höstterminen.

Grans naturbruksgymnasium

Grans naturbruksgymnasium redovisar ett underskott på 2,1 mkr för perioden. Underskottet inkluderar kostnaderna för Granparken under sommaren. Redovisningen av Granparken är nu genomförd, och Kommunstyrelsen kommer att ersätta kostnaderna för återuppbyggnaden med 0,8 mkr enligt tidigare beslut. Detta kommer ytterligare att förbättra resultatet när ersättningen genomförs.

Helårsprognosen för Grans naturbruksgymnasium bedöms till -1,5 mkr. Oförutsedda kostnader för Granparken har tillkommit efter att redovisningen presenterades för Kommunstyrelsen. Därtill har personalkostnaderna ökat under årets sista månader till följd av vissa arbetsmiljöproblem i verksamheten.

Årlig uppföljning
Systematiskt
arbetsmiljöarbete (SAM)
2025
§166
25BUN271

...

Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

Piteå kommun

Innehållsförteckning

Analys av arbetsmiljöarbetet	3
Resultatsammanställning checklista.....	5
Årlig uppföljning.....	5
Arbetsskador och tillbud	8

Analys av arbetsmiljöarbetet

2025:

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) består dels av en checklista med 25 frågor som varje enhetschef får besvara, dels på sammanställd analys av respektive avdelningschef. I år har endast 50 enhetschefer besvarat checklistan, att jämföra med fjolårets 64 chefer.

På 84 % av checklistans 25 frågor har minst 82 % lämnat ett positivt svar (Ja).

Precis som förra året är det två frågor som berör skriftlig dokumentation i verksamhetssystemet Stratsys som fått lägst antal positiva svar.

Endast 56% av cheferna har svarat Ja på om *Riskbedömningarna dokumenteras skriftligt i Stratsys*, ett resultat som dock är en förbättring jämfört med föregående år med 11 procentenheter. 24% har svarat delvis och 20% har svarat nej.

Endast 56% har svarat Ja på om *åtgärder dokumenteras skriftligt i en handlingsplan i Stratsys*, vilket är en förbättring med 3 procentenheter jämfört med ifjol. 22% har svarat delvis och 22% har svarat Nej. Det råder fortsatt missnöje med verksamhetssystemet Stratsys, precis som det gjorde under 2024 och 2023

Vad har fungerat bra i det systematiska arbetsmiljöarbetet?

För majoriteten av kommunens förskole- och skolenheter är arbetsmiljöarbetet en naturlig del av verksamheten. Man vittnar om en god **samverkan** mellan skyddsombud, arbetstagare och rektor/enhetschef där den vardagliga dialogen prioriteras och de flesta arbetsmiljöfrågor löses snabbt vilket bidrar till en trygg och säker arbetsmiljö för alla. Regelbundna möten kring arbetsmiljöarbetet genomförs, vanligtvis i samband med enheternas Arbetsplatsträffar (APT) men också vid specifika möten kring arbetsmiljön. Exempel på sådana kan vara elevhälsans arbetsgrupp med representanter för de olika yrkesgrupperna, på Strömbackaskolan har skyddsombuden regelbunden dialog med rektor och dialogmöten hålls med Sveriges Lärare månatligen på varje skolenhet i gymnasiet. Många enheter uppger att man har ett väl fungerande årshjul kring systematiskt arbetsmiljöarbete vilket gör att frågorna kontinuerligt är på agendan och följs upp i verksamheten. Deltagarna tar med sig frågor både in och ut i verksamheterna.

Kommunens arbetsmiljöpolicy får även fortsatt anses vara välkänd bland personalen, det finns tydliga och välkända mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Det finns skriftliga och fungerande **rutiner** i verksamheten som beskriver hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska gå till och som beskriver när, hur och av vem det ska genomföras med skriftlig uppgiftsfördelning. Exempelvis fungerar de rutiner och policydokument som finns för brandskydd, skyddsronder, felanmälningar och åtgärder bra och följs upp kontinuerligt. Cheferna uppger även att de har de kunskaper, befogenheter och resurser som krävs. Om skyddsombuden ej har tillräcklig utbildning beror det på att de är nya i sin roll. Det finns tydliga och kända mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Man har under året genomfört brand- och HLR-utbildningar samt uppdaterat planer och rutiner för brand, olyckor, kris och introduktion. Dokumenten har även kommunicerats till berörd personal.

Risker för olycksfall undersöks och åtgärdas kontinuerligt och majoriteten av enheterna dokumenterar dem i Stratsys. Många enhetschefer uppger dock problematik med dokumentationen i Stratsys, man upplever att systemet är svårarbetat. Om riskbedömningarna inte noteras i Stratsys gör man det i systemet Stella eller i OneNote på den egna skolenheten. Även vid förändringar i verksamheten görs dokumenterade **riskbedömningar** som tar upp vilka risker för ohälsa och olycksfall förändringen innebär och vilka åtgärder som planeras för att möta riskerna. Åtgärderna följs upp.

Samtliga ärenden med **ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud** utreds och följs upp samt

dokumenteras i Stella. Även brandskyddsronder genomförs var 3:e månad på de flesta enheter. Företagshälsovård eller motsvarande sakkunnig hjälp utifrån anlitas när kompetensen inom den egna verksamheten saknas.

Vad behöver utvecklas?

Till skillnad från tidigare års negativa bild av rektorers höga arbetsbelastning är 2025 års rapport betydligt bättre. **Rektorerna** har en bättre arbetsmiljö (såväl fysisk som social) förutom vad gäller oron för bemanning och dokumentation. Det blir dock allt vanligare med stress bland rektorerna utifrån ökad tendens från vårdnadshavare att anmäla och ifrågasätta rektorsbeslut. I enstaka fall kan det även mynna ut i hot och falska anklagelser riktade mot rektor.

Svårigheter med att lösa **bemanningsutmaningar** skapar stress hos såväl rektorer som andra medarbetare. Det är därför mycket viktigt att utveckla introduktionen av nya medarbetare för att optimera möjligheten att rekrytera och behålla vikarier och ordinarie personal.

Fortfarande upplever många enhetschefer att arbetet i Stratsys är tungrovt och svårt, framför allt när man är sällananvändare. **Dokumentation** och mallar för checklistor och rutiner behöver systematiseras på ett tydligare och mer lättillgängligt sätt. Några enheter har ännu inte dokumenterat åtgärder vid risk- och konsekvensanalyser i en skriftlig handlingsplan då man inte lyckats navigera rätt i systemet. Det faktum att medarbetare och rektorer har fler digitala system att hantera skapar stress och gör arbetsmiljöarbetet mer utmanande. Det är viktigt att förankring och utbildning i alla system lyfts i samband med introduktion av nya medarbetare.

Förslag på hur arbetsmiljöarbetet kan förbättras

- Stratsys behöver bli enklare och mer lättarbetat, framför allt när det gäller arbetet med riskbedömning och handlingsplaner. Att dessa är svåra att skriva ut efter genomförd riskanalys är problematiskt när de sedan ska biläggas samverkansprotokoll. Det är även oklart vad som ska dokumenteras i Stratsys kontra Stella.
- Ansvarar för uthyrning av skollokaler till föreningar under kvällar och helger måste ligga på annan funktion än förskolornas och skolornas rektor och personal.

Finns det behov av övergripande åtgärder på avdelnings- respektive förvaltningsnivå?

Som nämnts tidigare måste Stratsys bli enklare och mer användarvänligt. Det finns även en oro för att det nya digitala systemet för dokumentation av elevers kunskaper (Unikum) ska öka den administrativa belastningen för lärare i grundskolan.

De fackliga organisationerna efterfrågar någon form av gemensam riktlinje, konsekvens- och åtgärdstrappa vad gäller hot och våld riktade mot lärare.

Det är av största prioritet att utbildningsförvaltningen arbetar för en god kompetensförsörjning eftersom arbetsbelastningen på grund vikariebrist och vakanta tjänster är oroande inom samtliga skolformer.

Vilka eventuella allvarliga risker på enheten/avdelningen/förvaltningen behöver nämnden ha kunskap om?

Nämnden behöver känna till att det blir allt vanligare att lärare blir slagna, bitna, klösta och utsätts för verbala kränkningar och hot. Framför allt av elever i låg- och mellanstadieåldern men även bland äldre elever (då främst verbalt). Även vårdnadshavare kränker och/eller hotar lärare i högre utsträckning nu än tidigare. Nämnden behöver även ha fördjupad kunskap om de utmaningar som finns kring kompetensförsörjning och vikariehantering. Det handlar både om svårigheten att långsiktigt säkerställa tillgången till behörig personal samt om de kortsiktiga konsekvenser som uppstår vid brist på vikarier.

Resultatsammanställning checklista

Årlig uppföljning

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Fråga	Resultat
Arbetsmiljöarbetet ingår som en naturlig del av verksamheten.	 % Ja - 49 Delvis - 0 Nej - 1
Arbetsmiljöarbetet sker i samverkan med skyddsombud och arbetstagare.	 % Ja - 47 Delvis - 3 Nej - 0
Skyddsombudet har tillräcklig arbetsmiljöutbildning för sitt uppdrag.	 % Ja - 47 Delvis - 3 Nej - 0
Kommunens arbetsmiljöpolicy är känd bland medarbetarna.	 % Ja - 38 Delvis - 12 Nej - 0
Det finns tydliga och välkända mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.	 % Ja - 45 Delvis - 4 Nej - 1
Det finns skriftliga och fungerande rutiner i verksamheten som beskriver hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska gå till. Rutinerna beskriver när, hur och av vem det systematiska arbetsmiljöarbetet ska genomföras.	 % Ja - 48 Delvis - 2 Nej - 0
Det finns en skriftlig uppgiftsfördelning för dem som har tilldelats arbetsmiljöuppgifter.	 % Ja - 45 Delvis - 4 Nej - 0
De som har en arbetsmiljöuppgift har också de kunskaper, befogenheter och resurser som krävs för dessa uppgifter.	 % Ja - 50 Delvis - 0 Nej - 0
Behov av kunskap och utbildning för chefer har kartlagts och tillgodosetts	 %

Fråga	Resultat
	 Ja - 44 Delvis - 5 Nej - 0
Alla anställda i verksamheten har kunskaper om arbetsmiljö och vilka riskerna i arbetet är. Kunskaperna, som bland annat innefattar rutiner och instruktioner för att ohälsa och olycksfall i arbetet ska kunna förebyggas, hålls aktuella och kompletteras vid förändringar i verksamheten.	 % Ja - 49 Delvis - 1 Nej - 0
Det finns lättillgängliga och skriftliga instruktioner för arbete som är förenat med allvarliga risker så att arbetet kan utföras utan risk för ohälsa och olycksfall.	 % Ja - 35 Delvis - 2 Nej - 1
Introduktion av nyanställda, inhyrd personal och personal med nya arbetsuppgifter genomförs enligt rutin.	 % Ja - 42 Delvis - 8 Nej - 0
Introduktionen tar upp arbetsmiljörisker som arbetstagare kan utsättas för.	 % Ja - 41 Delvis - 6 Nej - 1
Risker för ohälsa och olycksfall undersöks, bedöms och åtgärdas fortlöpande, både vad gäller den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön.	 % Ja - 49 Delvis - 1 Nej - 0
Riskbedömningarna dokumenteras skriftligt i Stratsys.	 % Ja - 28 Delvis - 12 Nej - 10
Åtgärder dokumenteras i en skriftlig handlingsplan i Stratsys. I planen anges när åtgärderna ska vara genomförda och vem som ska se till att de genomförs.	 % Ja - 28 Delvis - 11 Nej - 11
De åtgärder som genomförts kontrolleras för att se om de gett förväntat resultat.	 % Ja - 44 Delvis - 6 Nej - 0
Vid förändringar i verksamheten görs dokumenterade riskbedömningar som tar upp vilka risker för ohälsa och olycksfall förändringen innebär och som beskriver om riskerna är allvarliga eller inte.	 % Ja - 45 Delvis - 5 Nej - 0

Fråga	Resultat
Ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud utreds.	 % Ja - 50 Delvis - 0 Nej - 0
Ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud följs upp.	 % Ja - 50 Delvis - 0 Nej - 0
Tillbud och olycksfall dokumenteras i Stella.	 % Ja - 50 Delvis - 0 Nej - 0
En årlig uppföljning görs av det systematiska arbetsmiljöarbetet för att undersöka om det bedrivs enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete, samt förbättra det som inte fungerat bra.	 % Ja - 46 Delvis - 4 Nej - 0
Brandskyddsronder genomförs var tredje månad under året.	 % Ja - 41 Delvis - 8 Nej - 1
Företagshälsovård eller motsvarande sakkunnig hjälp utifrån anlitas för det systematiska arbetsmiljöarbetet när kompetensen inom den egna verksamheten inte räcker till.	 % Ja - 48 Delvis - 0 Nej - 0
Medarbetarsamtal har genomförts	 % Ja - 49 Delvis - 0 Nej - 1

Arbetsskador och tillbud

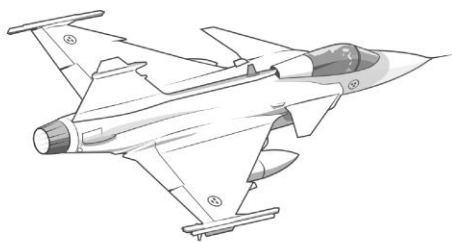
Typ av händelse	Antal händelser Okt 2024 - Sep 2025
Tillbud	116
Arbetssjukdomar	5
Olycksfall	152
Färdolycksfall	7
TOTALT	280

Antalet tillbud inom utbildningsförvaltningen har minskat med 20% från föregående. Fortfarande har dock 116 tillbud skett vilket är bekymmersamt många.

Även antalet olycksfall minskar men då mer marginellt. Under 2025 skedde 152 olycksfall, vilket är en minskning med 3%. 7 färdolycksfall skedde, vilket är en minskning med 22%.

Information om
Utgångspunkter för
totalförsvaret 2025-2030
§167
25BUN273

...

UTGÅNGSPUNKTER FÖR TOTALFÖRSVARET 2025–2030

FÖRSVARSMAKTEN

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Förord

Totalförsvaret är en angelägenhet för hela befolkningen och alla delar av samhället. Tillsammans, och bara tillsammans, kan vi försvara oss själva och våra allierade, skydda civilbefolkningen och se till att viktiga samhällsfunktioner kan upprätthållas. För att klara detta behövs alla. Varje kommun, varje företag och varje invånare. Alla myndigheter, alla regioner och alla föreningar. Vi ansvarar på olika sätt, men ytterst gemensamt, för att Sverige står starkt i ofredstider.

Vi rustar oss tillsammans för det värsta tänkbara: ett väpnat angrepp mot Sverige och våra allierade. Det säkerhetspolitiska läget är mycket allvarligt och vi behöver ta höjd för att det kan förbli så under överskådlig tid. Utvecklingen går att påverka. En viktig del i det är att civilt och militärt försvar är avskräckande för en eventuell motståndare och kan verka över hela hotskalan – från fred till krig.

Det är en omfattande uppgift att bygga ett starkt totalförsvaret och det kommer behövas stora investeringar i allt från vapensystem och utrustning, till viktiga samhällsfunktioner. Det är lätt att fastna i det som inte finns eller som är svårt att göra. En ledstjärna i vårt arbete behöver dock vara att du och din verksamhet kan göra skillnad, både i fred och i krig. Förberedelser, genom planering och genom att vidta nödvändiga åtgärder, gör skillnad.

Med *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030* etablerar vi en gemensam bild av hur en militär konflikt kan gestaltas. Det är viktigt att ha i åtanke att det är just utgångspunkter. När du och din organisation har läst dokumentet behöver du komplettera med gemensamma och enskilda analyser utifrån ditt ansvarsområde, dina geografiska förutsättningar, din kompetens och dina förmågor. Identifiera vad du behöver göra, ta initiativ och genomför åtgärder!

Vårt uppdrag är inte enkelt, men Sverige har goda förutsättningar: en välutbildad befolkning, en stark industribas, ett levande föreningsliv och ett starkt samhälle, byggt på demokratiska värderingar. Varje dag måste vi komma ihåg att fred, frihet och demokrati varken är självklart eller gratis. Det har vi förvärvat genom hårt arbete och det upprätthålls genom beslutsamhet. Vi i vårt svenska samhälle, vi som allierade i Nato och som medlemmar i EU.

Nu krävs det initiativkraft och en gemensam kraftsamling. Tillsammans försvarar vi Sverige, vårt sätt att leva och varandra. Inget bidrag är för litet. Allas insats behövs.

Michael Claesson,
Överbefälhavare

Mikael Frisell,
Generaldirektör MSB

Sammanfattning

Dokumentet *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030* utgör grunden för Sveriges planering och utveckling av totalförsvaret under perioden 2025–2030. Det bygger på regeringens inriktning och tar hänsyn till tre centrala förändringar sedan *Handlingskraft* fastställdes 2021: Sverige som allierad i Nato, lärdomar från Rysslands invasion av Ukraina samt en utvecklad nationell struktur för krisberedskap och civilt försvar.

Hotbilden är bred och inkluderar förutom konventionella militära angrepp även cyberangrepp, sabotage, informationspåverkan, terrorism och ekonomiska påtryckningar. Säkerhetsläget kräver ett robust, flexibelt och samordnat totalförsvaret som kan möta flera hot samtidigt, säkerställa de viktiga samhällsfunktionerna och som stärker Natos kollektiva säkerhet. Därför krävs en samordnad och flexibel planering från både civila och militära aktörer. Civila aktörer har en central roll i att stödja det militära försvaret och upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, även under ansträngda förhållanden och krig. Sverige ska dessutom kunna fungera som baserings- och transiteringsområde, vilket ställer krav på värdlandsstöd i nära samverkan med allierade.

Totalförsvaret ska kunna möta ett väpnat angrepp både mot svenskt land- och sjöterritorium och mot Natos yttre gränser, vilket innebär att Sverige integrerar sin operationsplanering med alliansens och anpassar sig till en ny hotbild. Sveriges integration i Nato är ett flerårigt transformationsarbete som innebär att svenska myndigheter och samhället i stort vidtar åtgärder och genomför aktiviteter som skapar förutsättningar för och ökar Sveriges förmåga att kunna genomföra Natos kärnuppgifter. Ett starkt och motståndskraftigt svenskt totalförsvaret med en trovärdig försvarsförmåga verkar krigsavhållande och stärker Natos samlade avskräckningsförmåga.

Utgångspunkterna baseras på sju dimensionerande typsituationer som kan förekomma samtidigt och i kombination. Aktörerna behöver anpassa dessa efter sina verksamheter och geografiska förutsättningar. Utgångspunkterna understryker vikten av att totalförsvaret ska kunna fungera under minst tre månader av ett omfattande krig i Europa, vilket ger uthållighet och möjlighet för samhället att ställa om till krigstida förhållanden. Civila verksamheter ska inom ramen för de tre månaderna ha förmågan att klara minst två veckor med egna resurser. Samtidigt ställs krav på att skydda civilbefolkningen, inklusive särskilt sårbara grupper, bland annat enligt folkrättsliga principer. Dokumentet avslutas med ett antal slutsatser som samtliga aktörer i totalförsvaret uppmanas att omsätta till handling i sin egen organisation.

Innehåll

1.	Inledning.....	4
1.1.	Regeringsuppdraget.....	4
1.2.	Innehåll och användning av Utgångspunkterna.....	5
2.	Planeringsförutsättningar.....	9
2.1.	Komplettering och konkretisering av regeringens inriktning.....	9
3.	Säkerhetspolitiskt läge och typsituationer	18
3.1.	Säkerhetspolitiskt läge.....	18
3.2.	Dimensionerande typsituationer	19
4.	Möjliga händelseutvecklingar och konsekvenser på samhället.....	24
4.1.	Möjliga händelseutvecklingar.....	24
4.2.	Konsekvenser på samhället	26
5.	Slutsatser.....	37
5.1.	Sverige som allierad	38
5.2.	Lärdomar från Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina.....	38
5.3.	En utvecklad nationell struktur för krisberedskap och civilt försvar..	39

1. Inledning

Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030 utgår från regeringens inriktning för försvarsbeslutsperioden.¹ Detta dokument ersätter de utgångspunkter som fastställdes i *Handlingskraft*² och präglas av tre avgörande skillnader:

1. Sedan den 7 mars 2024 är Sverige allierad, vilket innebär att det inte enbart är Sveriges, utan även Natos yttre gräns som ska försvaras. Sveriges totalförsvarsplanering behöver därmed också förhålla sig till våra allierade och till Natos planering,
2. Sedan den 24 februari 2022 har världen kunnat följa utvecklingen och dra lärdomar från Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Sverige, tillsammans med stora delar av EU och Nato, bidrar med stora militära och civila resurser,
3. Sedan den 1 oktober 2022 finns en utvecklad nationell struktur för krisberedskap och civilt försvar.³ Implementering och utveckling pågår, där bland annat nya beredskapsmyndigheter och beredskapssektorer tillkommit under 2025.

1.1. Regeringsuppdraget

Riksdagen antog i december 2024 propositionen om totalförsvaret för perioden 2025–2030.⁴ Därefter fick MSB och Försvarsmakten i uppdrag av regeringen att tillsammans fortsatt främja och utveckla en samordnad planering inom totalförsvaret under perioden 2025–2030.⁵ Inom ramen för detta ska Försvarsmakten och MSB ta fram gemensamma utgångspunkter till stöd för beredskapsmyndigheternas planering, som även ska kunna användas av alla aktörer inom totalförsvaret. Utgångspunkterna ska:

- komplettera och konkretisera regeringens inriktande planeringsförutsättningar,
- särskilt belysa dimensionerande typsituationer, samt
- innehålla preciserade antaganden avseende möjliga händelseutvecklingar vid ett väpnat angrepp inklusive konsekvenser för samhället.

¹ Regeringen, *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)), *Inriktning för civilt försvar 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)) samt *Inriktning för militärt försvar 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)).

² Försvarsmakten och MSB (2021), *Handlingskraft - Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025*, FM2021-17683:2 och MSB2020-16261-3.

³ MSB, *Strukturreform av krisberedskap och civilt försvar*. <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/det-svenska-civila-beredskapssystemet/strukturreform-av-krisberedskap-och-civilt-forsvar/>

⁴ Regeringens proposition (2024/25:34) *Totalförsvaret 2025–2030*.

⁵ Regeringen, *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)).

1.2. Innehåll och användning av Utgångspunkterna

I kapitel 2 kompletteras och konkretiseras regeringens inriktande planeringsförutsättningar. Dimensionerande typsituationer beskrivs i kapitel 3 och i kapitel 4 redogörs för möjliga händelseutvecklingar och konsekvenser på samhället. I kapitel 5 följer ett antal slutsatser som Försvarsmakten och MSB bedömer som viktiga att omsätta till handling. Samtliga kapitel i dokumentet behöver dock analyseras, kompletteras och omsättas i planering eller direkta åtgärder av berörda aktörer för att nå det övergripande målet för totalförsvaret⁶.

Illustration 1 - Det övergripande målet för totalförsvaret, målet för det militära respektive civila försvaret

Ett centralt budskap i dokumentet är att Sverige som allierad i Nato har förändrat förutsättningarna för det svenska totalförsvaret i grunden. Sveriges integration i Nato innebär att svenska myndigheter, och samhället i stort, behöver vidta åtgärder och genomföra aktiviteter som skapar förutsättningar för Sveriges förmåga att genomföra Natos kärnuppgifter⁷.

⁶ Regeringens proposition (2024/25:34) *Totalförsvaret 2025–2030*.

⁷ NATO 2022 Strategic Concept slår fast att Natos tre huvuduppgifter är 1) avskräckning och försvar 2) civil och militär krishantering och förebyggande av kriser 3) säkerhetssamarbete.

Sammantaget är det framförallt tre delar där Sverige nu behöver tänka och agera annorlunda som allierad:

1. Försvaret av Natos yttre gräns istället för enbart svenskt territorium,
2. Förmågan att kunna verka här och nu för att agera avskräckande redan i fredstid,
3. Sveriges roll och uppgift som baserings- och transiteringsområde.

Genom att totalförsvarets aktörer förbereder och planerar utifrån gemensamma utgångspunkter samordnas det civila och militära försvaret i ökad utsträckning. Därmed förbättras förutsättningarna att kunna agera och hantera fredstida krissituationer, krigsfara och krig samt förmågan att verka avskräckande här och nu. För att säkerställa en samordnad planering inom totalförsvaret bör därför detta dokument användas som ett stöd av *samtliga* aktörer inom totalförsvaret och särskilt de aktörer som inte tar del av Försvarsmaktens operationsplanering. De aktörer som tar del av operationsplaneringen ska i sin tur kunna använda detta dokument som stöd för planering och förberedelser ur ett något längre tidsperspektiv än vad operationsplaneringen möjliggör.⁸

Utgångspunkterna beskriver *vad* respektive aktör i totalförsvaret bör utgå ifrån i sin planering, förberedelser och utveckling under försvarsbeslutsperioden 2025–2030. Utgångspunkterna ska kunna brytas ned och anpassas av aktörerna, som i sin tur ska planera för *hur* nödvändiga åtgärder ska genomföras inom deras verksamhet. Ett sådant arbete behöver initieras, ledas och genomföras av respektive ansvarig aktör, med stöd av andra berörda aktörer.

Alla aktörer som på något sätt deltar i totalförsvarfsförberedelserna, oaktat författningsreglerade uppgifter eller inte, ska kunna använda detta dokument som ett stöd i deras arbete att stärka totalförsvaret och Sverige som allierad. Näringslivet bör utgå ifrån detta dokument i sin planering och förberedelser, exempelvis för att ta höjd för att affärsmodeller och försörjningskedjor kan behöva anpassas till ett försämrat säkerhetsläge. Aktörer som har ett författningsreglerat⁹ ansvar i det civila försvaret behöver, utöver den förberedande planering som möter upp det militära försvarets operationsplanering, genomföra förmågeplanering för att omhänderta övriga delar i målet för det civila försvaret. Utgångspunkterna ska därför kunna ligga till grund för

⁸ Försvarsmaktens process för planering och uppföljning av sin verksamhet har tre tidsperspektiv: *förmågenyttjande*, *förmågeframdrivande* och *förmågeutvecklande*. *Förmågenyttjande* omfattar nyttjandet av Försvarsmaktens resurser för operationer och beredskap samt planering för att använda de förmågor som är tillgängliga idag eller inom något år, vilket tydliggörs i den operativa planen (operationsplanen). *Förmågeframdrivning* genomförs för att realisera den finansierade och beslutade försvarsförmågan, vilket operationaliseras genom Försvarsmaktens Strategiska Plan (FMSP) som även utgör Försvarsmaktens verksamhetsplan. *Förmågeutveckling* syftar till att förbättra en befintlig förmåga, fylla en identifierad förmågebrist eller att möta framtida hot eller möjligheter, vilket framgår av Försvarsmaktens Perspektivstudie.

⁹ Se exempelvis lagen (1992:1403) och förordningen (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap, och förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

dels den förberedande planering som genomförs inom det civila försvaret för att tydliggöra hur befintlig förmåga ska användas, dels utgöra ett stöd för förmågeplaneringen.¹⁰

Försvarmakten och MSB har enligt regeringens uppdrag centrala uppgifter i att främja och utveckla en samordnad planering inom totalförsvaret under försvarsbeslutsperioden.¹¹ Försvarmakten ska bland annat förmedla behov av stöd till övriga myndigheter i det militära försvaret¹² och till aktörer inom det civila försvaret, för att möjliggöra svenska och allierade militära operationer på svenskt territorium såväl i fred som i händelse av höjd beredskap och ytterst krig. För att möjliggöra samordning av planeringen inför höjd beredskap inom det civila försvaret ska behoven på en övergripande nivå även delges till MSB. MSB har bland annat i uppgift att stödja berörda aktörer i planeringen för civilt försvar och ska särskilt verka för att aktörerna samordnar planeringen samt för att samordning sker i förhållande till det militära försvaret.^{13,14} I MSB:s föreskrifter och allmänna råd om statliga myndigheters uppgifter inför och vid höjd beredskap¹⁵ förtydligas beredskapsmyndigheternas särskilda uppgifter.

Detta dokument ligger även till grund för MSB:s *Planeringsinriktning för civilt försvar*¹⁶ som ger aktörer inom det civila försvaret ytterligare vägledning för att skapa en ökad förmåga hos den egna myndigheten och dess samhällsviktiga verksamheter, för att kunna hantera fredstida kriser och krig.

För Försvarmakten är utgångspunkterna omhändertagna genom *Försvarmaktens strategiska plan 2025 (FMSP)*¹⁷. FMSP operationaliserar regeringens inriktningsbeslut och inriktar Försvarmaktens operationsplanering och förmågeframdrivning. Operationsplanering genomförs på samtliga ledningsnivåer i Försvarmakten, där ett stort antal civila aktörer deltar. På nationell nivå är det främst beredskapsmyndigheter som Försvarmakten samverkar med, medan det på regional nivå även omfattar civilområdesansvariga länsstyrelser, länsstyrelser, regioner, kommuner, näringsliv och andra aktörer

¹⁰ Det civila försvaret planerar sin verksamhet genom civil beredskapsplanering. Civil beredskapsplanering delas in i planering för att *använda förmåga* och planering för att *skapa förmåga* (medellång sikt 1–10 år och framåt). Använda förmåga omfattar *förberedande planering* (generisk eller scenariospecifik planering för att kunna hantera möjliga händelser som kan få betydande konsekvenser i samhället), respektive *responsplanering* (planering för hantering av faktiskt inträffade eller omedelbart förestående händelser). Planering för att *skapa förmåga*, på kort till medellång sikt (1–10 år), syftar till att stärka förmågor som behövs för att förebygga, förhindra, motverka eller möta risker och hot.

¹¹ Regeringen, *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)).

¹² Försvarmakten, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Totalförsvarets plikt- och provningsverk, Totalförsvarets forskningsinstitut, Fortifikationsverket och Förvarshögskolan ska bidra till att uppnå det av riksdagen beslutade målet för det militära försvaret. Fö2024/02054 (delvis).

¹³ 6 § förordningen (2008:1002) med instruktion för MSB.

¹⁴ Den 1 januari 2026 byter MSB namn till Myndigheten för civilt försvar. Myndigheten för civilt försvar förväntas få en tydligare och utvecklad roll när det gäller stödet till regeringen och samordningen av det civila försvaret samt att på nationell nivå företräda det civila försvaret.

¹⁵ MSBFS 2025:4 föreskrifter och allmänna råd om statliga myndigheters uppgifter inför och vid höjd beredskap.

¹⁶ Planeringsinriktning för civilt försvar är en reviderad version av *Planeringsinriktning för civil beredskap*. MSB2194 – oktober 2023 som publiceras 2025.

¹⁷ Försvarmakten (2024), *Försvarmaktens Strategiska Plan 2025*, FM2024-21844:1.

eller organisationer. Samverkan¹⁸, samarbeten och rapportering genomförs genom överenskommelser eller avtal, utifrån beslutad operationsplan och annan relevant reglering eller beslut.

Viktiga punkter

- Sverige är nu allierade i Nato och vår totalförsvarsplanering anpassas till Natos operationsplanering – vi försvarar inte längre enbart Sverige, utan också Natos yttre gräns.
- Totalförsvaret kräver samordning mellan civilt och militärt försvar. Utgångspunkterna är ett stöd för alla aktörer, både civila och militära, att utgå från i sin planering för att kunna agera effektivt vid ansträngda förhållanden, krigsfara och krig.
- Lärdomar från Rysslands invasion av Ukraina behöver beaktas i svensk totalförsvarsplanering. Den säkerhetspolitiska utvecklingen kräver ökad förmåga att verka avskräckande redan i fredstid – och att Sverige är redo att stödja med såväl militära som civila resurser.
- Du som aktör måste omsätta utgångspunkterna i din egen verksamhet. Varje aktör ansvarar för att förbereda, planera och genomföra nödvändiga åtgärder inom sitt ansvarsområde, baserat på de gemensamma utgångspunkterna.

¹⁸ Inom Nato betecknas den samverkan och den interaktion som bedrivs emellan civil och militär verksamhet som CIMIC (Civil-Military Cooperation/Civil-militär samverkan) respektive CMI (Civil-Military Interaction, Civil-militär interaktion/samarbete/samspel).

2. Planeringsförutsättningar

I regeringens inriktningsbeslut *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030*¹⁹ finns inriktande planeringsförutsättningar för utveckling av totalförsvaret inom följande områden:

- *Det väpnade angreppet är dimensionerande,*
- *Säkerhetspolitiska utgångspunkter,*
- *Sveriges arbete med avskräckning och försvar,*
- *Geografiska perspektiv och transportperspektiv,*
- *Uthållighet och förmåga till omställning, samt*
- *Totalförsvaret är en angelägenhet för hela samhället.*

Beslutet finns att läsa i sin helhet på regeringens hemsida.²⁰ I detta kapitel redovisas MSB:s och Försvarmaktens komplettering och konkretisering av de inriktande planeringsförutsättningarna.

2.1. Komplettering och konkretisering av regeringens inriktning

Hotbild

Sverige står inför en bred och komplex hotbild med antagonistiska aktiviteter som sker redan nu och därför måste kunna hanteras med både civila och militära medel, även utan beslut om höjd beredskap (skärpt eller högsta).²¹ Alla måste vara beredda på att det säkerhetspolitiska läget snabbt kan försämrast.

Eftersom ett väpnat angrepp mot Sverige eller våra allierade inte kan uteslutas, ska totalförsvarets aktörer planera och vidta åtgärder för att kunna möta och hantera ett sådant angrepp. För en eventuell motståndare ska kostnaderna för ett angrepp mot Sverige och våra allierade tydligt överstiga eventuella vinster.

Lärdomar från kriget i Ukraina visar hur krig kan utspela sig i vår tid. Det finns dock inga givna facit, och totalförsvarets aktörer behöver planera utifrån flera tänkbara scenarier. Ett väpnat angrepp mot Sverige kan syfta till att kontrollera land- och sjöterritorium, förhindra Natos agerande eller försvaga Sveriges roll som allierad. Angreppet kan inledas med insatser mot militär infrastruktur och civila objekt, samt inkludera cyberangrepp och sabotage. Intensiv strids-

¹⁹ Regeringen, *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)).

²⁰ Regeringen, <https://www.regeringen.se/contentassets/c32aca4f96cc4c4f89d337aaecb64b6a/gemensamma-forutsattningar-for-utvecklingen-av-totalforsvaret-2025-2030.pdf>

²¹ Beslut om höjd beredskap får avse en viss del av landet eller en viss verksamhet. Vid höjd beredskap möjliggörs användandet av ett antal lagar som enbart får användas då det råder krig eller krigsfara. Uttrycket "inför höjd beredskap" som förekommer i till exempel lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extra ordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, handlar om planering, förberedelser och åtgärder som behöver vidtas. Enligt Försvarmakten och MSB råder "inför höjd beredskap" här och nu.

verksamhet kan förekomma i delar av Sverige, med stora konsekvenser lokalt och regionalt. Överraskning och vilseledning förväntas spela en central roll. Påverkansoperationer kommer sannolikt att riktas mot vår beslutsförmåga och försvarsvilja.

Sverige som allierad

Med Sveriges inträde som allierad i Nato ändrades den militärstrategiska kontexten. Från att tidigare ha förlitat oss på egen förmåga och på bilaterala, icke bindande avtal med andra länder, har Sverige nu anslutit sig till det Nordatlantiska fördraget²² där artiklarna 3 och 5 utgör den främsta grunden för Sveriges och alliansens säkerhet.

Av regeringens *Instruktion för myndigheters verksamhet i Nato*²³ framgår Sveriges riktlinjer för arbetet i Natos kommittéer och arbetsgrupper. Sverige ska bland annat verka för att den europeiska säkerhetsordningen upprätthålls och att folkrätten med FN-stadgan som grund respekteras samt till genomförandet av Natos kärnuppgifter: avskräckning och kollektivt försvar, konfliktförebyggande och krishantering samt säkerhetssamarbete.

Nato är Sveriges viktigaste försvarspolitiska arena. Som allierad är Sverige en del av alliansens kollektiva försvar, inklusive den nukleära, och ska vara en trovärdig och solidarisk partner. Natos försvarskoncept bygger på avskräckning i fredstid genom militära resurser samt civilt försvar och krisberedskap. Avskräckning åstadkoms genom ett starkt svenskt totalförsvar, aktivt deltagande i Natos framskjutna styrkor och aktiviteter, samt genom en trovärdig egen försvarsförmåga. Inom Natos civila beredskapsarbete pekas tre grundförmågor ut som särskilt viktiga för att samhället ska fungera: säkerställa politiskt beslutsfattande och ledningsförmåga, att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner²⁴, samt att ge civilt stöd till militära insatser.

Sverige ska upprätthålla en stark nationell försvarsförmåga som grund för såväl det nationella som det kollektiva försvaret, i enlighet med artiklarna 3 och 5. Enligt artikel 3 ska de allierade var för sig och tillsammans, genom kontinuerlig beredskap och ömsesidigt bistånd, upprätthålla och utveckla sin individuella och kollektiva förmåga. I en situation som omfattas av artikel 5, där Sverige eller någon annan allierad anses vara utsatt för ett väpnat angrepp eller är i krigsfara, kommer Natos samlade försvarsåtgärder att utgöra det gemensamma försvaret. Försvaret börjar vid Natos yttre gräns, vilket innebär att Sverige har ett ansvar för säkerheten även utanför eget territorium och havsområden²⁵.

²² Nordatlantiska fördraget, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=sv

²³ Regeringen, *Instruktion för myndigheters verksamhet i Nato* (Fö2023/01707).

²⁴ En viktig samhällsfunktion är en samhällsfunktion som är nödvändig för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. En samlad lista över dessa återfinns i MSB (2023). *Identifiering av samhällsviktig verksamhet: lista med viktiga samhällsfunktioner*. MSB1844 – reviderad oktober 2023.

²⁵ Sveriges territorialhav och maritima zoner (angränsande och ekonomisk zon), enligt lagen (2017:1272) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Arbetet i Nato bygger bland annat på gemensam operationsplanering. Natos regionala planer fastställer vilka militära resurser som ska kunna användas i Sverige och närområdet, vilka områden som är av strategisk betydelse och vilka förmågor som krävs, exempelvis för värdlandsstöd och förstärkningar. Natos krigsförband organiseras enligt en styrkemodell, där Sveriges styrkor och förmågor ingår i alliansens samlade styrkor. Förmågeplaneringsprocessen leder till krav som hanteras i fyraårscykler. Sveriges riksdag och regering ansvarar för att omsätta förmågekrav i styrningen av både militärt och civilt försvar, vilket påverkar totalförsvarets utveckling och planering.

EU är Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform. Unionens betydelse för svensk säkerhet har ökat i takt med det försämrade säkerhetsläget. EU:s beredskapsstrategi²⁶ från 2025 stärker både civil och militär beredskap, och klargör ansvarsfördelningen mellan EU och Nato.

Sveriges geografiska läge och förmågan till värdlandsstöd

Sveriges geostrategiska läge, samt säkerhetspolitiska intressen, utgör grunden i utformandet av Sveriges roll som allierad, med särskilt fokus på Natos norra och östra flank – från Norge till Baltikum. I detta ingår ett regionalt ansvar som i första hand utgår från Östersjöområdet och Nordkalotten, med den särskilda kompetens som uppträdande i dessa miljöer kräver. Strategiskt viktiga områden inkluderar Nordkalotten, Västkusten, Gotland, Östersjön och Östersjöinloppen. Arktis har ökad betydelse militärt, dels för Rysslands kärnvapenförmåga, dels för tillgången till naturresurser.

Sveriges geografiska läge innebär även att eget territorium och havsområden ska kunna utgöra ett baserings- och transiteringsområde för alliansens styrkeuppbyggnad. Öst-västliga transportvägar genom Sverige är avgörande för att alliansen ska kunna försvara Finland och Baltikum. Gotlands läge är centralt i detta sammanhang. Särskilt viktiga förbindelser är Götaland och västkusten till Stockholmsområdet, västra Svealand till Oslo-området, Jämtland till Trondheim, Norrbotten via Narvik samt genom²⁷ Östersjön och Öresunds-området.

²⁶ Brussels, 26.3.2025 JOIN (2025) 130 final GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA RÅDET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN om EU:s strategi för en beredskapsunion. Beredskapsstrategin utgör tillsammans med strategin för EU:s inre säkerhet (ProtectEU – en ny europeisk strategi för inre säkerhet) och Vitbok om EU:s försvarsberedskap 2030 (White Paper for European Defence – Readiness 2030) ett viktigt ramverk för att stärka EU:s civila och militära beredskap.

²⁷ Se exempelvis Naval Cooperation and Guidance for Shipping (NCAGS), <https://shipping.nato.int/nsc/page14865015>. NCAGS utgör gränssnittet mellan militära operationer och handelssjöfart, för tillhandahållande av militärt samarbete, vägledning, rådgivning och bistånd till handelssjöfarten.

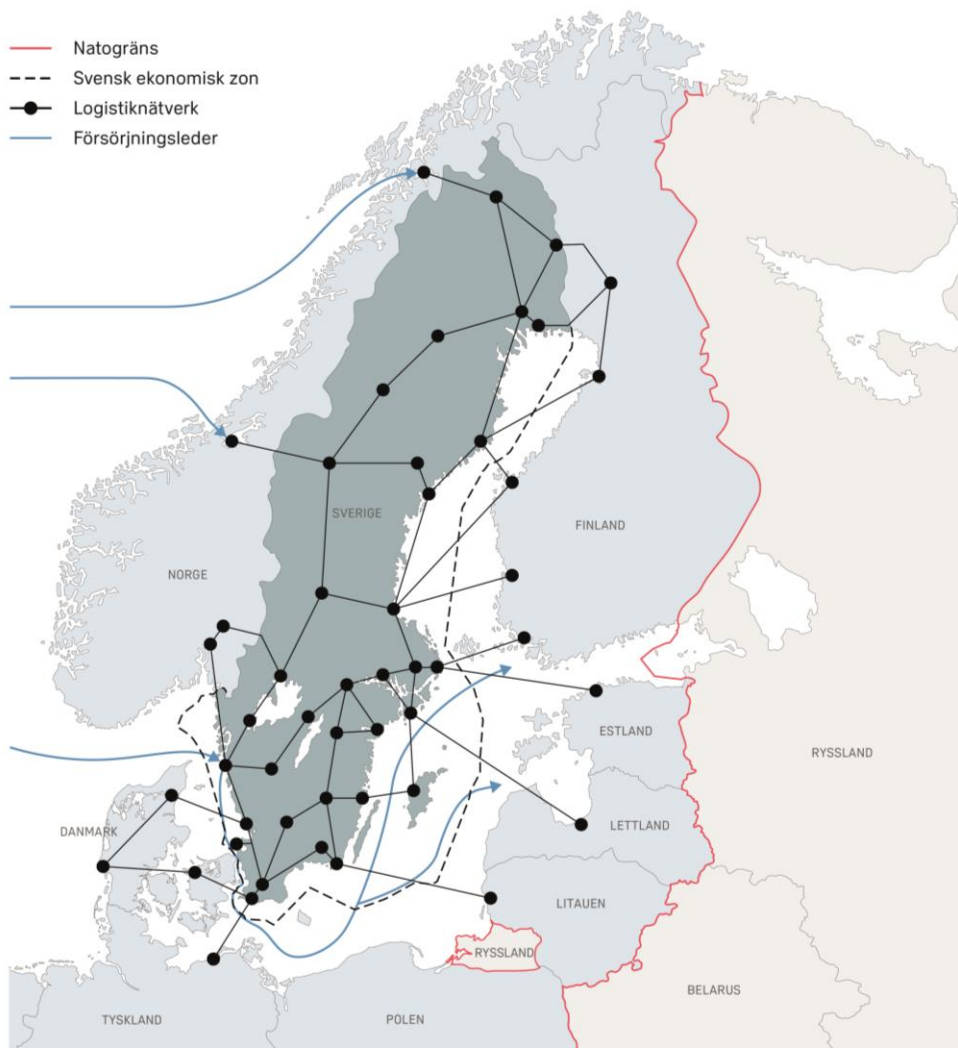

Illustration 2 - Sveriges geografiska läge och schematisk bild av logistiknätverket

Sverige ska utveckla såväl kollektiv som svensk nationell förmåga till effektivt värdlandsstöd. I det ingår till exempel att allierade eller Nato etablerar ledningsresurser och baseringsområden för flyg- och sjöstridskrafter på svenskt territorium och inom våra havsområden. Sverige tillhandahåller värdlandsstöd i form av exempelvis transport- och logistiktjänster (livsmedel, drivmedel, sjukvård, elförsörjning, kommunikationer och infrastruktur m.m.).

Försvarsmakten ska kunna upprätthålla ett robust logistiknätverk, vilket förutsätter ett starkt totalförsvaret som är utformat och dimensionerat för krig där infrastruktur, samhällsfunktioner och förnödenhetsförsörjning så långt som möjligt ska fungera. Civilt och militärt försvar måste därför samverka och statliga myndigheter behöver involvera kommuner, regioner, näringsliv och civilsamhället i sin planering.

Dimensionering och förmåga till omställning

Totalförsvaret ska dimensioneras utifrån ett väpnat angrepp som inleds med liten eller ingen förvarning, där motståndaren aktivt använder sig av överraskning och vilseledning. Det kommer vara svårt att ta emot och dela bekräftad information och stor osäkerhet kommer att råda. Samtidigt måste Sverige inledningsvis kunna möta ett angrepp med egna resurser, eftersom aktivering av Natos artikel 5 kräver politiska beslut, förberedelser och styrkeförflyttningar.

Det militära och civila försvaret ska förbereda och planera för att under *minst tre månader* kunna möta och hantera ett krig i Europa som leder till allvarliga konsekvenser för samhällets funktionalitet. Under dessa tre månader kan aktörerna behöva förlita sig på leveranser av varor och tjänster från andra aktörer. Det görs till exempel genom att verksamheter anpassas i omfattning och kvalitet, att resurser omfördelas och att alternativa planerade försörjningslösningar etableras. Förberedelser och planering för övergång från fredsorganisation till krigsorganisation är avgörande och skapar förutsättningar för att kunna hantera en längre period av krig. Som kriget i Ukraina visar kan det handla om flera år.

Under avgörande skeden, till exempel under den inledande fasen av ett angrepp, kommer regeringen ytterst att behöva prioritera det civila försvarets resurser på det sätt som i största möjliga utsträckning stödjer det militära försvaret och som är mest ändamålsenligt för totalförsvarets samlade krigsinsats. Det kan bland annat innebära att transporter av personal och materiel eller tillgång till förnödenheter som möjliggör Försvarmaktens mobilisering prioriteras – samtidigt som de viktiga samhällsfunktionerna behöver kunna upprätthållas även under mycket ansträngda förhållanden. Det civila försvaret behöver därför bygga upp en förmåga att under *minst två veckor* kunna upprätthålla de viktiga samhällsfunktionerna med främst egna resurser, till exempel under den inledande fasen av ett krig. Förmågan innebär att den som bedriver samhällsviktig verksamhet, oavsett om det är i offentlig eller privat regi, trots mycket ansträngda förhållanden och stora osäkerheter – kan säkerställa detta genom till exempel förberedda planer, anskaffande och lagerhållning av förnödenheter och varor, säkerställande av personal och andra konkreta åtgärder.²⁸

Syftet med att bygga en särskild robusthet utifrån en dimensionering om minst två veckor är att skapa handlingskraft i en inledande eller kritisk fas av ett väpnat angrepp och ökat handlingsutrymme för en strukturell omställning av hela samhället till krigstida förhållanden, med till exempel förändrade produktionsförutsättningar och transport- och varuflöden.

²⁸ Svenska hushåll uppmanas i broschyren *Om krisen eller kriget kommer*, att vidta åtgärder för att klara sig på egen hand i minst en vecka. MSB (2024) publ.nr: MSB2398.

Civilt stöd till militärt försvar

Civilt stöd till militärt försvar utgörs till stor del av aktörers bidrag till att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner.²⁹ Det militära försvaret är beroende av samhällets grundläggande funktionalitet för att avskräcka från fientligt angrepp, försvara Sverige och Nato, återställa fred samt upprätthålla nationell suveränitet och territoriell integritet. Ett stort antal civila aktörer deltar i Försvarsmaktens operationsplanering på olika nivåer och tidshorisonter för att kunna ge det stöd som behövs vid till exempel basering och transitering av utländska förband. Aktörer som inte deltar i Försvarsmaktens operationsplanering stödjer det militära försvaret indirekt genom att bygga upp sin egen förmåga.

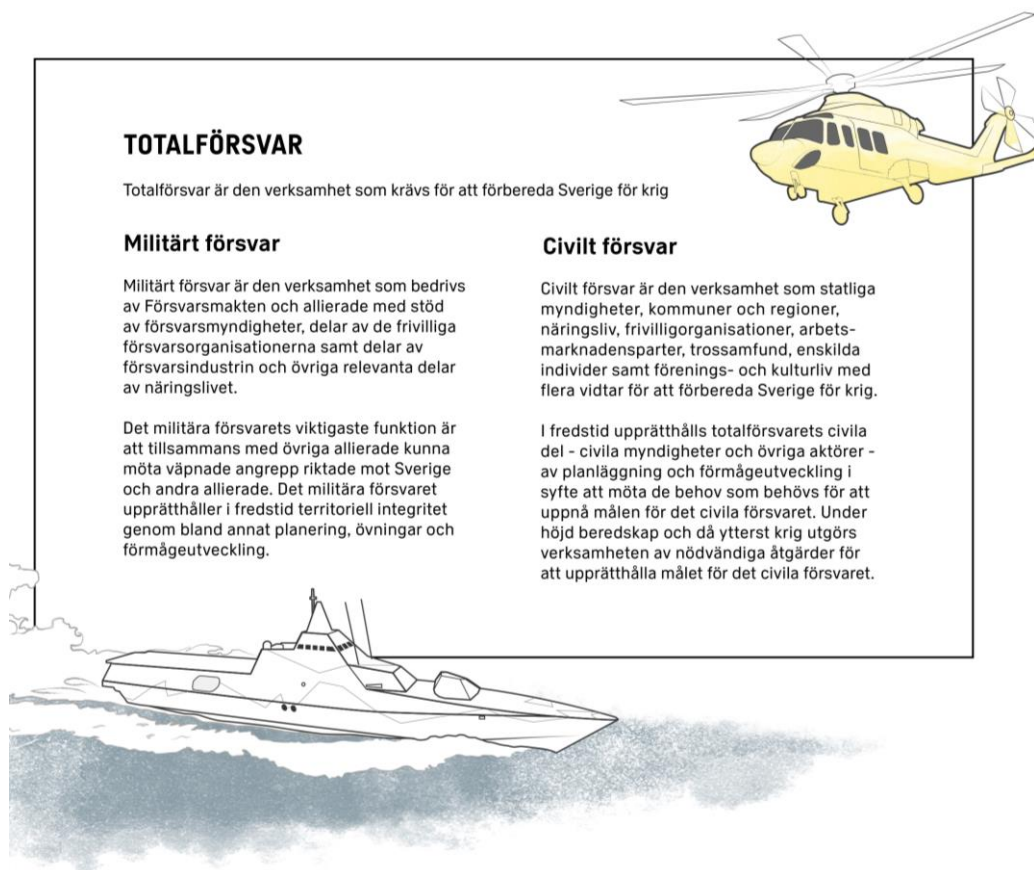

Illustration 3 - Totalförsvaret, militärt respektive civilt försvar

²⁹ Genomgående är många av aktörernas förmåga att ge stöd till det militära försvaret beroende av grundläggande förmågor inom andra sektorer, företrädesvis gäller detta områdena: energiförsörjning, transporter, personalförsörjning, sjukvård samt elektroniska kommunikationer och post.

Internationell humanitär rätt och skydd av särskilt utsatta grupper

Sveriges skyldigheter enligt folkrätten och den internationella humanitära rätten (krigets lagar) kräver åtgärder redan i förberedelser och planering inom både det militära och civila försvaret.³⁰ En viktig del i detta är att personalen i totalförsvaret ges en tillfredsställande utbildning och information om folkrättens regler i krig och under neutralitet.³¹

Berörda myndigheter behöver vidta förberedelser för att kunna utreda, samla in bevis och ge stöd till brottsoffer vid brott mot mänskligheten, folkmord och krigsförbrytelser.³² Vissa myndigheter är ålagda att i fredstid vidta förberedelser för utmärkning av personal och materiel, genom användande av särskilda kännetecken som är skyddade genom den internationella humanitära rätten.³³ Planeringsåtgärder krävs också för att förhindra att egendom av betydelse för totalförsvaret eller egendom av historisk eller kulturell betydelse går förlorad i en motståndares händer.³⁴ Därutöver finns nationella upplysningsbyrån som ska upprättas vid en väpnad konflikt.³⁵

Inom den internationella humanitära rätten finns tre grundläggande principer som är centrala för beredskapsplaneringen. *Distinktionsprincipen* innebär att de stridande parterna alltid måste skilja mellan militära mål och civila personer och objekt, och att anfall endast får riktas mot militära mål. Om civila objekt, exempelvis civila fartyg, flygplan, fordon och byggnader rymmer kombattanter eller militär utrustning och proviant, finns risk för att dessa objekt kan betraktas som militära mål. Civilbefolkning och personal i det civila försvaret riskerar då att utsättas för anfall. Enligt *proportionalitetsprincipen* kan ett anfall mot ett militärt mål ändå vara i strid mot reglerna, om det finns en risk att det orsakar skador på civila och civil egendom på ett sätt som inte står i proportion till den militära fördelen. Enligt *försiktighetsprincipen* ska de stridande iaktta alla rimliga försiktighetsåtgärder för att undvika skador på civila och civila objekt. Det innebär till exempel att allt som är praktiskt möjligt ska göras för att kontrollera att anfall endast riktas mot militära mål. Det är viktigt att både det militära och civila försvaret beaktar dessa principer och värnar skyddet av civila i sin

³⁰ Kärnan i denna utgörs av de fyra Genèvekonventionerna och dessas tre Tilläggsprotokoll. De fyra Genèvekonventionerna antogs i gällande lydelse 1949 och anses i dag också utgöra sedvanerätt. Efterlevnaden av den internationella humanitära rätten är en av EU:s prioriteringar och Sverige har varit drivande i arbetet med ansvarsutkrävande för krigsförbrytelser, genom exempelvis Internationella brottmålsdomstolen (ICC).

³¹ Se regeringen om detta i 20, 28 och 31 §§ totalförsvarets folkrättsförordning (1990:12).

³² Regeringens proposition (2024/25:34) *Totalförsvaret 2025–2030*. Ds 2023:34 Kraftsamling s 226. Se även analys av Malmköld (2024). *Civilbefolkningens riskutsatthet och behov vid ett väpnat angrepp på Sverige*. Kungliga Krigsvetenskapsakademien, Analys & perspektiv 2024:3.

³³ Se 20a-26 §§ totalförsvarets folkrättsförordning (1990:12).

³⁴ Se lagen (1992:1402) om undanförelse och förstöring. Dessa bestämmelser bygger bland annat på kulturkonventionen, (Konvention om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt jämte tilläggsprotokoll, Haag den 14 maj 1954) där konventionsparter förbinder sig att respektera kulturegendom så att den inte tar skada eller förstörs i krig.

³⁵ Varje kommun, region och innehavare av allmän begravningsplats ska till denna lämna uppgifter om krigsfångar och andra skyddade personer. I fredstid ska kommuner och regioner hjälpa till med att förbereda den nationella upplysningsbyråns verksamhet. Se 6 kap. 1 § lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt 8 kap. 4 § begravningslag (1990:1144) samt förordningen (1996:1475) om skyldighet att lämna upplysningar m.m. rörande krigsfångar och andra skyddade personer.

planering för att i möjligaste mån skydda civilbefolkningen och civila objekt från faror i samband med militära operationer.

Barn är ofta en särskilt riskutsatt grupp vid krig och barnrättsperspektivet är centralt i totalförvarsplaneringen. I enlighet med sina åtaganden om att skydda civilbefolkningen i väpnade konflikter, ska Sverige vidta alla tänkbara åtgärder för att säkerställa skydd och omvårdnad av barn som berörs av väpnad konflikt,³⁶ som till exempel kan bestå i att tillhandahålla jouröppen verksamhet och upprätthålla förmåga för digital undervisning.

Sverige ska verka för genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet.³⁷ Statliga myndigheter och kommuner har, enligt styrning från riksdag och regering, skyldighet att integrera ett jämställdhetsperspektiv i bland annat planering, genomförande samt utvärdering av civilt och militärt försvar.³⁸

När samhällets kapacitet reduceras påverkar inte det befolkningen likvärdigt eftersom människor har skilda fysiska, psykiska, språkliga och socioekonomiska förutsättningar.³⁹ I totalförsvaret behöver berörda aktörer i sin planering därför analysera hur prioriteringar av verksamhet och resurser vid höjd beredskap påverkar olika grupper och beakta slutsatserna av detta i olika beslut.

³⁶ Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Utöver 38 och 39 i Barnkonventionen är Barnkonventionens tilläggsprotokoll vid indragning av barn i väpnade konflikter (2000) samt FN:s säkerhetsrådsresolutioner 1261 (1999) och 1314 (2000) om barn i väpnad konflikt bland de mest centrala.

³⁷ Regeringen, *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)). FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet slår fast att kvinnor och flickor har särskilda skyddsbehov i konflikter samt att kvinnors lika deltagande krävs för att uppnå fred och säkerhet.

³⁸ Se *Sveriges nationella handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet 2024–2028*. Genèvekonventionerna innehåller också särskilda regler för skydd av kvinnor, barn, miljö och flyktingar.

³⁹ Svenska Röda Korset (2024). *Värn i allvarstider*.

Viktiga punkter

- Sverige står inför ett brett spektrum av hot – även i fredstid – som kräver både civila och militära åtgärder. Genom förberedelser och tidigt agerande i fredstid kan Sverige stärka det kollektiva försvaret och därmed Natos samlade avskräckning.
- Ett väpnat angrepp kan inte uteslutas och totalförsvaret måste vara dimensionerat för att hantera detta. Sverige måste initialt kunna försvara sig med egna resurser.
- Totalförsvaret ska förbereda och planera för att under minst tre månader kunna möta och hantera ett krig i Europa och klara omställning till ett mer utdraget scenario.
- Vid ett angrepp ska civila verksamheter kunna upprätthålla de viktiga samhällsfunktionerna med främst egna resurser i minst två veckor, trots bristande information och svåra förhållanden.
- Folkrätten och dess centrala principer ska genomsyra all totalförvarsplanering.

3. Säkerhetspolitiskt läge och typsituationer

Kapitlet inleds med en kort beskrivning av det säkerhetspolitiska läget för att rama in det sammanhang som totalförsvarets aktörer befinner sig i. Därefter följer sju dimensionerande typsituationer som gemensam utgångspunkt i planering för att skapa och använda förmåga i totalförsvaret. Genom att totalförsvarets aktörer utgår från samma typsituationer, och därigenom har en gemensam bild av vad som kan hända, skapas bättre förutsättningar för en samordnad planering. De enskilda typsituationerna är inte heltäckande⁴⁰ utan måste kombineras, analyseras, vidareutvecklas och anpassas utifrån respektive aktörs ansvarsområde så att de blir användbara i planering och övningar⁴¹ inom olika geografiska områden och i olika verksamheter.

3.1. Säkerhetspolitiskt läge⁴²

Det globala säkerhetspolitiska läget präglas av instabilitet, osäkerhet och allvarliga utmaningar. Länder som Ryssland, Kina och Iran kommer att verka mot Sverige och dess allierade med de maktmedel de har till förfogande. Dessa länders förmåga till hybridkrigföring präglas av både förberedelser och opportunism och förväntas få en allt större betydelse. Statsaktörer kan agera mot flera nivåer i samhället och mot flera verksamheter i det svenska samhället, även sådana som inte har definierats som samhällsviktiga.

Rysslands krig i Ukraina är avgörande för den säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde. Ryssland anser sig vara i en strategisk konflikt med väst och den ryska ledningens världsåskådning och hotuppfattning präglar det ryska agerandet gentemot omvärlden.

Ryssland har möjlighet att koncentrera stridskrafter i Sveriges närområde i ett kort tidsperspektiv, men förutsättningarna att genomföra allsidigt sammansatta och kvalificerade militära insatser är starkt begränsade så länge den fullskaliga invasionen av Ukraina pågår. Förutsättningarna för en överraskande större militär insats i vårt närområde är i närtid därmed reducerade. Däremot är det möjligt att Ryssland skulle kunna genomföra ett begränsat väpnat angrepp i Östersjöområdet. För Ryssland finns fortsatt gripbara förmågor i Sveriges närområde, såsom marin- och flygstridskrafter, cyberförmågor, specialförband och kärnvapen.

⁴⁰ Variationer kan exempelvis innefatta tidpunkt för beredskapshöjning, utdragen period med förnekbara och dolda angrepp under gränsen för väpnat angrepp, utdraget krigsförlopp, tyngdpunkter i angreppet, utifrån geografi och samhällsfunktioner, omfattning och intensitet i attacker, angrepp med CBRN-vapen och/eller mot industrianläggningar och transporter med farliga ämnen.

⁴¹ För övningar fram till 2026, se MSB (2024). *Övningsinriktning för beredskapsmyndigheter på nationell och regional nivå avseende samverkansövningar under 2022–2026*. MSB2517 – reviderad november 2024.

⁴² Avsnittet i detta kapitel kompletterar regeringens inriktande planeringsförutsättningar och utgår från Försvarsmaktens *Strategiska Plan 2025*, FM2024-21844:1.

Ryssland har offentliggjort långsiktiga åtgärder i form av uppbyggnad av baser och förband i landets västra delar. Ryssland bedöms ha förutsättningar att öka den militära förmågan i närtid. Samtidigt har Ryssland förmåga till långräckviddig bekämpning och kan vid behov bestycka flertalet konventionella långräckviddiga vapensystem med nukleära laddningar.

3.2. Dimensionerande typsituationer

Det ovan beskrivna säkerhetspolitiska läget har omsatts i sju typsituationer. Dessa redovisas inte i prioritetsordning eller utifrån konsekvensernas omfattning. Typsituationerna utgår från *Försvarmaktens Strategiska Plan 2025*⁴³ men har justerats och kompletterats för att återspegla syftet med detta dokument.

Det väpnade angreppet är dimensionerande för totalförsvaret. Motståndarens ambitionsnivå vad gäller ett angrepp mot svenskt territorium styrs av bland annat tillgängliga militära resurser, bedömning av försvarets styrka, möjligheten att utnyttja överraskning och vilseledning, effekten av hybridaktiviteter, möjliga motåtgärder från svensk sida samt den egna benägenheten till risktagning.

Bedömningen är att typsituationerna hybrida hot (1), värdlandsstöd (2) och fjärrangrepp (5) är mer relevanta så länge den fullskaliga invasionen av Ukraina pågår. Rimlighetsnivån för övriga typsituationer, som innehåller mer omfattande ryska markoperationer, ökar när Ryssland har haft möjlighet att återuppbygga sin förmåga eller omgruppera större militära resurser.

Typsituationerna beskriver tänkbara delar av en militär konflikt – en verklig konflikt skulle troligtvis innehålla situationer som i olika grad avviker från eller består av en kombination av vad som beskrivs i typsituationerna.

Typsituationerna måste kombineras, analyseras, vidareutvecklas och anpassas utifrån respektive aktörs ansvarsområde, verksamhet, geografi och förutsättningar i övrigt.⁴⁴

Dimensionerande för totalförsvaret är att Sverige ska kunna hantera samtliga typsituationer parallellt, även då tid till förberedelser och omställning är begränsad.

Typsituation 1 – Hybrida hot

Verkan med en kombination av militära och civila medel kallas för hybridkrigföring. Exempel på detta är cyber- och telekrigföring, påverkansoperationer, underrättelseinhämtning, sabotage mot exempelvis energiförsörjning, undervattenskablar och transportinfrastruktur samt

⁴³ Försvarmakten (2024), *Försvarmaktens Strategiska Plan 2025*, FM2024-21844:1.

⁴⁴ För exempel på hur Försvarmakten och MSB rekommenderar att typsituationerna bör kombineras, analyseras, vidareutvecklas och anpassas, se FOI – memo 8923 *Resultat från spel Maritim säkerhet 2025*, <https://www.foi.se/rapporter/rapportsammanfattning.html?reportNo=FOI%20Memo%208923>

specialoperationer. Syftet med angreppen kan vara att försvåra och fördröja beslutsfattande, försämra svensk lägesuppfattning, utmatta och splittra resurser samt minska allmänhetens förtroende för myndigheter och rikets ledning. Ryssland genomför löpande förberedande aktiviteter för att vid behov kunna genomföra sabotage samt påverka beslutsförmåga och allmänhetens förtroende för Sveriges ledning och de som bedriver totalförsvars viktig verksamhet, inklusive näringslivet.

Inledningsvis i en konflikt genomförs hybridangrepp huvudsakligen genom förnekbara medel, till exempel genom cyberangrepp, påverkansoperationer eller stöd till separatistströrelser och organiserad brottslighet. Både fabricerade och autentiska händelser (till exempel olyckor och demonstrationer) kan användas i påverkansoperationer och desinformation. Om krig bryter ut kommer tillvägagångssätten att vara mer aggressiva. Både civila och militära aktörer är mål för hybridkrigföring i såväl fred som krig.

Typsituation 2 – Vårdlandsstöd (VLS)

Typsituationen omfattar svensk förmåga till vårdlandsstöd. I det ingår till exempel att allierade eller Nato etablerar ledningsresurser och baseringsområden för flyg på svenskt territorium. Sverige tillhandahåller vårdlandsstöd i form av exempelvis transport- och logistiktjänster samt skydd. Typsituationen omfattar också förmågan att upprätthålla logistikflöden och transporter till och från allierade genom svenskt territorium på land, i luften och till sjöss.

Försvarsmakten har det övergripande ansvaret för det vårdlandsstöd som Sverige ska tillhandahålla för utländska militära förband. Vårdlandsstöd förutsätter ett omfattande stöd från civila aktörer samt civil-militärt samarbete och samordning med bland annat kommuner, regioner, länsstyrelser, andra myndigheter, näringsliv, frivilliga försvarsorganisationer och andra civilsamhällsorganisationer samt invånare.

Transiteringar av allierade förband som ska förstärka vid fronten i Finland och Baltikum kommer i stora delar att passera svenskt territorium och havsområden. Därutöver förväntas även civila och militära flöden (till exempel flyktingar och skadade) från frontnära områden till och genom Sverige. Delar av försörjningen av såväl allierade förband som civila i Baltikum och Finland kan komma att gå genom Sverige.

Vid ett väpnat angrepp kan civila aktörer därtill behöva ge stöd till internationella civila aktörer, såsom Röda korset, för att kunna ta emot civil och humanitär hjälp i syfte att upprätthålla samhällets funktionalitet. Det kan till exempel innefatta transporter, tillstånd och dispenser, sjukvård samt att förbereda och bemanna mottagnings- och uppställningsplatser.

Typsituation 3 – Begränsat anfall mot norra Sverige

Typsituationen omfattar luftlandsättning av luftlandsättnings-/specialförband i norra Sverige med understöd av långräckviddiga vapen, obemannade luftfarkoster och luftstridskrafter. Angreppet kan syfta till att störa logistikflöden mot Finland och Norge samt att kontrollera nyckelterräng. Typsituationen kan också innehålla mer begränsade anfall med fientliga specialförband mot andra delar av Sverige i syfte att störa verksamheten.

Genom begränsade anfall kan Ryssland med relativt små medel skapa störningar i logistikflöden och påverka samhällsviktig verksamhet. De ryska förbanden kan ha förmåga att agera dolt och förflytta sig i samhället. Typfallet innefattar inte storskaliga operationer utan består av verksamhet av tillfällig (dagar eller veckor) karaktär som genomförs med begränsade resurser. Genom att identifiera och utpeka mål för andra stridskrafter kan de ryska förbanden orsaka skada även på fortifikatoriskt skyddade anläggningar och infrastruktur.

Typsituation 4 – Anfall mot Gotland

Typsituationen omfattar att fientliga förband luftlandsätts eller landsätts på Gotland med understöd av sjö- och luftstridskrafter. Anfallet sker med kort förvarning och skyddas bland annat av fartygsstyrkor med uppgift att upprätthålla sjökontroll i delar av Östersjön. Angreppet syftar till att etablera luft- och sjöförsvarszoner på och runt Gotland.

Östersjöområdet är viktigt för försörjningen av de allierade staterna kring Östersjön. Även för Rysslands försörjning, särskilt försörjningen av Kaliningrad, är Östersjön fundamental. Sjö- och flygförbindelser i och över Östersjön är även vitala för Natos operationer i området. Ryssland skulle kunna genomföra anfall mot Gotland för att placera ut luftvärn och andra vapensystem som en del i att begränsa Natos handlingsfrihet i Östersjöområdet.

För Ryssland är det viktigt att ett anfall mot Gotland genomförs innan Sverige eller allierade kan förstärka försvaret av ön. Överraskning och vilseledning förväntas därför vara en viktig del i en rysk operation.

Typsituation 5 – Fjärrangrepp

Typsituationen omfattar fientlig fjärrbekämpning av civil infrastruktur, militär förmåga och tätbefolkade områden som sker med konventionella långdistansvapen (främst robotar och drönare⁴⁵ samt i mindre omfattning stridsflyg). Typsituationen innefattar också specialoperationer mot civila objekt samt militära mål, nyckelpersoner och infrastruktur med mera i enlighet med typsituation 1, hybrida hot. Angreppet syftar till att slå ut totalförsvarsviktig verksamhet,

⁴⁵ Här avses obemannade system utrustade med stridsdelar och som förbrukas vid insats.

bekämpa svenska stridskrafter och påverka svensk försvarsvilja och därmed skada svenska intressen och militär förmåga.

Beroende på vad Ryssland vill uppnå, kommer fjärrangreppen att riktas mot olika delar av samhället. Det militära försvaret kan antas vara särskilt prioriterade mål, följt av infrastruktur och andra mål som ger stor påverkan på de samlade försvarsansträngningarna. Tätbefolkade områden kan bli mål för angrepp i syfte att påverka befolkningens försvarsvilja. Lärdomar från Ukraina visar att fjärrbekämpning kan komma att genomföras med ett stort antal robotar och drönare samtidigt, i syfte att mätta det aktiva luftförsvaret (luftvärn, stridsflyg, m.m.) och uppnå största möjliga förödelse. Detta innebär att perioder av kraftiga angrepp kan följas av uppehåll i längre perioder när Ryssland förbereder en ny kraftsamling.

Stationära objekt utan passivt luftförsvar, maskering eller fysiska skyddsåtgärder, kan vara enkla mål för en motståndare att bekämpa. Även om Ryssland har tillgång till flera olika typer av system för fjärrbekämpning och kan anpassa dessa för att uppnå önskad effekt, kommer Ryssland att prioritera mål där önskad effekt kan uppnås med så små resurser som möjligt.

Typsituation 6 – Förstärkning av alliansens norra flank

Typsituationen omfattar att svenska förband förstärker Natos norra flank i Finland med markförband samt flyg- och marinstridskrafter i syfte att försvara alliansens territorium. Inom ramen för typsituationen förekommer både defensiva och offensiva uppgifter.

Se nedan gemensam komplettering för typsituation 6 och 7.

Typsituation 7 – Förstärkning av alliansen i Baltikumområdet

Typsituationen omfattar att svenska förband förstärker Nato i och omkring de baltiska staterna med markförband samt flyg- och sjöstridskrafter i syfte att försvara alliansens territorium. Inom ramen för detta förekommer både defensiva och offensiva uppgifter. I typsituationen ingår transporter på och över Östersjön.

Typsituation 6 och 7 innefattar att delar av det militära försvaret ställs under Natos befäl och blir en del av operationer i alliansens norra flank (Norge och Finland) eller i Baltikumområdet. Typsituationerna innebär även att civila aktörer kan få uppgifter som sträcker sig utanför svenskt territorium eller havsområden. Offensiva uppgifter, såsom att upprätta kontroll över område som kontrollerats av motståndaren (till exempel återtagande av områden i Finland som ockuperats vid ett inledande anfall), förväntas medföra fler skadade och döda för det militära försvaret jämfört med defensiva uppgifter såsom att skydda eller övervaka ett område.

Viktiga punkter

- En enskild typsituation täcker inte in hela det möjliga utfallsrummet. De dimensionerande typsituationerna behöver kombineras, analyseras, vidareutvecklas och anpassas till respektive aktörs ansvarsområde och/eller verksamhet, skillnader i geografi och förutsättningar i övrigt.
- Ryssland har idag gripbara förmågor i vårt närområde, såsom marin- och flygstridskrafter, cyberförmågor, specialförband och kärnvapen. Rysslands förmåga att genomföra mer omfattande markoperationer ökar ju längre bort vi befinner oss på tidsskalan.
- Det militära försvaret – inklusive civilt stöd till det militära försvaret – kan antas vara särskilt prioriterade mål, liksom civila objekt. Ett angrepp kan enskilt eller i kombination påverka de samlade försvarsansträngningarna.
- Tätbefolkade områden kan bli föremål för angrepp i syfte att påverka befolkningens försvarsvilja.
- Vid ett fjärrangrepp är oskyddade och stationära mål mer troliga att utsättas för bekämpning.

4. Möjliga händelseutvecklingar och konsekvenser på samhället

Kapitlet redogör för möjliga händelseutvecklingar och konsekvenser för viktiga samhällsfunktioner i fredstid och vid höjd beredskap. De möjliga händelseutvecklingarna är exempel som kan variera och kombineras på olika sätt. Samma gäller för de antaganden om konsekvenser för viktiga samhällsfunktioner som presenteras – de utgör ett urval, där flera funktioner är ömsesidigt beroende av varandra. Dessa antaganden är avsedda att användas i totalförvarsplaneringen av aktörer som behöver förstå, förbereda och planera utifrån beroenden till viktiga samhällsfunktioner.

4.1. Möjliga händelseutvecklingar

Sveriges totalförsvär är en del av Natos avskräckning och försvar. Det är en tyngdpunktsförskjutning för Sverige – från försvar av eget territorium till en aktiv del i Natos avskräckning. Genom att möjliggöra ett tidigt agerande även i *fredstid* kan Sverige stärka det kollektiva försvaret och därmed Natos samlade avskräckning. Sverige har sålunda en tydligare roll i fred, syftande till att vi aldrig ska hamna i krig. Förmågan att genomföra storskaliga operationer i fred är en avgörande del i detta.

Händelseutvecklingar i fred

Mängden allierade förband baserade på svenskt territorium kan snabbt behöva öka samtidigt som omfattande förstärkning av förband till Finland och Baltikumområdet genomförs, i syfte att snabbt avskräcka Ryssland. Det värdlandsstöd som Sverige ska tillhandahålla kan påverka samhället genom bland annat undanträngningar på väg, järnväg, flygplatser, farleder och hamnar. De hybrida hoten mot Sverige och allierade, i enlighet med typsituation 1, kan komma att eskaleras och intensifieras i syfte att försvåra möjligheterna till basering och transiteringar i enlighet med typsituation 2, värdlandsstöd. Ryssland kan även genomföra angrepp och påverkansoperationer med syfte att påverka den svenska försvarsviljan. Behovet av underrättelser, lägesbilder och informationsdelning ökar till följd av Natos aktiviteter och det hot som alliansen utsätts för.

Försvarmaktens förmåga till avskräckning och förstärkning av Natos gemensamma säkerhet i grundberedskap⁴⁶ bygger i första hand på den kontinuerligt tjänstgörande personalen i stående förband. Förbanden kan till exempel användas för att genomföra värdlandsstöd till allierade, öva militära planer eller skydd av egna eller allierades skyddsvärden i och utanför svenskt land- och sjöterritorium. Vid ett snabbt försämrat säkerhetsläge och då ett väpnat

⁴⁶ Grundberedskap råder intill det att regeringen fattat beslut om höjd beredskap. ÖB aktivering kan göras i grundberedskap och innebär att krigsförband organiseras utan att regeringen har fattat beslut om höjd beredskap. ÖB aktivering syftar i första hand till att öka Försvarmaktens handlingsfrihet att genomföra operationer, men även till att genomföra forcerad förmågehöjning.

angrepp inte kan uteslutas kan överbefälhavaren beordra *Givakt*, vilket innebär aktivering av hela Försvarsmakten. Även hemvärnssoldater kan kallas in enligt tjänstgöringsskyldighet. Syftet är att säkerställa att militära resurser snabbt ställs till förfogande för att kunna möta fortsatt eskalering. Vid höjd beredskap ska bland annat Försvarsmakten krigsorganiseras (mobiliseras), i den omfattning som regeringen bestämmer, och kommuner och regioner ska övergå till krigsorganisation.⁴⁷ Om regeringen har fattat beslut om skärpt eller högsta beredskap är totalförsvarspliktiga som har krigsplacerats skyldiga att fullfölja krigstjänstgöring. När det råder höjd beredskap får regeringen även föreskriva om allmän tjänsteplikt.⁴⁸

Handlingsfriheten vid högsta beredskap bygger på hela krigsorganisationen inklusive hemvärnsförbanden och det stöd från civila aktörer som utgår från ett mobiliserat totalförsvar, och kan utökas med stöd från allierade. Under högsta beredskap är totalförsvar all samhällsverksamhet som då ska bedrivas.⁴⁹ Försvarsmakten kommer att prioritera myndighetens huvuduppgift: att försvara Sverige och allierade stater mot ett väpnat angrepp med utgångspunkt i det kollektiva försvaret inom Nato. Möjlighet att lämna stöd till det civila försvaret kommer att vara mycket begränsat.

Händelseutvecklingar vid ett väpnat angrepp

Vid ett väpnat angrepp övergår Natos verksamhet från att verka avskräckande till försvar. Ett väpnat angrepp på Sverige och allierade utgörs av en kombination av flera typsituationer. Typsituation 1, hybrida hot, upphör inte vid ett väpnat angrepp utan förväntas fortgå som ett komplement till mer konventionell krigsföring. Strävan att påverka den svenska befolkningens försvarsvilja genom olika typer av hybridangrepp och påverkansoperationer kommer sannolikt att öka i händelse av krig. Även typsituation 2, värdlandsstöd, ska kunna bedrivas under väpnat angrepp.

Ett ryskt militärt angrepp mot Baltikum och/eller Finland omfattande typsituation 6, förstärkning av alliansens norra flank, och typsituation 7, förstärkning av alliansen i Baltikumområdet, kan innebära att Sverige nyttjas för baseringar av allierade stridskrafter. Transiteringar av allierade förband som ska förstärka i Finland och Baltikum kommer i stora delar att gå över svenskt land- och sjöterritorium och inom våra havsområden. Därutöver kommer försörjningen (exempelvis av livsmedel, drivmedel, läkemedel m.m.) av såväl allierade förband som civila i Baltikum och Finland att gå genom Sverige, i enlighet med typsituation 2, värdlandsstöd. Sverige kommer samtidigt behöva ta emot skadade och ett stort antal människor på flykt från stridsdrabbade områden.

⁴⁷ 11 och 12 §§ förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap. Se även bestämmelser om beredskapslarm, 13 – 15 §§.

⁴⁸ 6 kap. 1 och 2 §§ lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt. Tjänsteplikten innebär bland annat att anställda ska kvarstå i sin anställning och att frivilliga är skyldiga att tjänstgöra enligt sina avtal.

⁴⁹ 1 § lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.

Även om Sverige i huvudsak är att betrakta som baserings- och transiteringsområde kan vi inte räkna med att undkomma bekämpning. Militär verksamhet, transiteringsvägar, försörjningsflöden och kritisk infrastruktur kommer att vara mål för ryska fjärrangrepp, såsom i typsituation 5, fjärrangrepp. Civila objekt som angrips kan exempelvis vara elnät, drivmedelsdepåer, telekommunikation, datorhallar, sjukhus, tätbefolkade områden, hamnar, flygplatser, broar och industrier. Fjärrangreppen kan, utöver materiella skador, leda till ett stort antal döda och skadade beroende på vilka mål och objekt som bekämpas. Alla delar av Sverige kommer inte vara lika drabbade av stridshandlingar. Aktörer inom vissa geografiska områden kommer därför behöva stödja aktörer i mer drabbade områden, i likhet med de stora skillnaderna mellan västra och östra Ukraina.

Rekrytering av nya soldater, reparationer och forcerad anskaffning av materiel eller infrastruktur kommer att vara viktigt för att upprätthålla försvarsansträngningarna under ett utdraget krig. Fortsatt produktion och innovationskraft tillsammans med våra allierade till stöd för det gemensamma försvaret kommer att krävas för att upprätthålla försvarsförmågan och slutligen vinna kriget.

Som ett variationsresonemang kan typsituation 4, anfall på Gotland, och typsituation 3, begränsat anfall mot norra Sverige, utgöra en del i ett väpnat angrepp mot Sverige. En luftlandsättning och landstigning av fientliga förband på Gotland genomförs sannolikt överraskande och i syfte att kontrollera delar av Östersjön och begränsa allierades handlingsfrihet i området. Ett begränsat anfall mot norra Sverige (luftlandsättnings- eller specialförband) kan i sin tur vara ett sätt för en motståndare att försvåra truppförflyttningar och logistikflöden mot Finland och Norge. Ett begränsat anfall mot andra delar av Sverige kan inte heller uteslutas.

Totalförsvaret behöver även beakta mindre troliga händelseutvecklingar med allvarliga konsekvenser. Detta inkluderar CBRN⁵⁰ – stridsmedel, då användning av dessa inte kan uteslutas, varken i krig eller vid terrorattentat och andra kriminella handlingar med konsekvenser på liv, hälsa och miljö.⁵¹ Användning av kärnvapen skulle ge svåröverskådliga psykologiska, politiska och materiella konsekvenser samt många döda och skadade. Det är viktigt att fullfölja totalförsvarets uppgifter trots hot eller påverkan av dessa stridsmedel.

4.2. Konsekvenser på samhället

Konsekvenser på samhället i fredstid, exempelvis undanträngningseffekter avseende transporter och nyttjande av infrastruktur liksom svåra samhällsstörningar med påverkan på civil och militär verksamhet, behöver kunna hanteras

⁵⁰ Chemical, Biological, Radiological, Nuclear.

⁵¹ Utsläpp av toxiska industrimännen kan ske genom avsiktlig bekämpning eller sabotage mot industrianläggningar och lager.

av samhället utan beslut om höjd beredskap. Eftersom Nato övergår från avskräckning till försvar vid ett väpnat angrepp, behöver alla aktörer i samhället engageras i försvarsansträngningen. Tillgängliga resurser, såväl civila som militära, måste kunna nyttjas effektivt inom totalförsvaret och principer för prioriteringar av resurser måste kunna verkställas.

Fullmaktslagstiftningen innebär att en mängd olika författningar kan komma att tillämpas vid höjd beredskap (skärpt eller högsta beredskap).⁵² Detta får konsekvenser för samhället exempelvis genom att förnödenheter ransoneras och staten behöver ta in anspråk och förfoga över egendom eller tjänster (till exempel uttag av fordon). Innebörden kan bli inskränkningar i det dagliga livet för den enskilde genom exempelvis ransoneringsbeslut och förlust av egendom vars processer och konsekvenser behöver förberedas och hanteras av ansvarig aktör enligt tillämplig fullmaktslagstiftning. Fullmaktslagstiftningen kan även påverka förfarandet hos kommuner, förvaltningsmyndigheter och domstolar.⁵³ Regeringen kan exempelvis besluta att en myndighets ordinarie uppgifter inte ska göras, att de tas över av en annan myndighet eller att den som tjänstgör hos en myndighet ska tjänstgöra i en annan anställning eller uppdrag.⁵⁴

Nedan listas exempel på konsekvenser för viktiga samhällsfunktioner utifrån typsituationerna och möjliga händelseutvecklingar.⁵⁵ Antagandena är på en övergripande nivå för att undvika sekretess. Mer precisa antaganden behöver tas fram av ansvarig aktör eller sektor.

Konsekvenserna vid höjd beredskap utgår från lärdomen att civil infrastruktur och civilbefolkningen i Ukraina inte är undantagna från ryska angrepp, trots deras ställning i internationell humanitär rätt. Konsekvensbeskrivningarna utgår även från lärdomen att civil personal i Ukraina har utgjort måltavlor.⁵⁶ Personal och verksamhet inom samhällsviktig verksamhet som exempelvis polis, räddningstjänst, sjukvård samt underhålls- och reparationspersonal kan utsättas för fientlig bekämpning. Civil nyckelpersonal kan komma att likvideras i hela samhället.⁵⁷

Stöd från det civila försvaret till militära förband, inkluderat allierade, påverkar i sin tur flertalet viktiga samhällsfunktioner eftersom förbanden behöver tillgång till sjukvård, drivmedel, mat och vatten, logi samt skydd och bevakning. Det kan även handla om stöd med transporter, försörjning av förnödenheter, tillgång till infrastruktur som exempelvis förrådsställning och lagring, mottagande vid svensk gräns, flygplatser och hamnar, bemanning av olika platser samt juridisk och

⁵² 13 § förordningen (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap.

⁵³ Lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m..

⁵⁴ Se exempelvis förordningen (1982:314) om utnyttjande av Kustbevakningen inom Försvarmakten.

⁵⁵ Inom ramen för MSB:s uppdrag att tillhandahålla en nationell risk- och sårbarhetsbedömning (NRSB) sammanställer MSB en lista över och gör bedömningar av konsekvenserna av särskilt allvarliga hot och risker. Denna kan användas som underlag för ytterligare möjliga konsekvenser för samhället. Se *Nationell risk- och sårbarhetsbedömning (NRSB) 2025*. Publ. nr MSB2585 – april 2025.

⁵⁶ MSB (2024), *Erfarenheter från Ukraina – lärdomar för det civila försvaret*, MSB2318 - juni 2024.

⁵⁷ Regeringen, *Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030* (Fö2024/02054 (delvis)).

administrativ hantering såsom tullfria transporter, skattebefrielser och avtal för tillgång till lokala tjänster.

Konsekvenser för viktiga samhällsfunktioner

Konsekvenser för viktiga samhällsfunktioner ska läsas som att konsekvenserna i fredstid även fortsätter vid höjd beredskap och ett väpnat angrepp. De viktiga samhällsfunktionerna är indelade utifrån i vilken beredskapssektor de har sin hemvist.⁵⁸

(F) betyder att konsekvenserna kan uppstå i fredstid (typsituation 1 och 2) och beslut om höjd beredskap har inte fattats.⁵⁹

(HB) betyder att Sverige har utsatts för väpnat angrepp, att regeringen har fattat beslut om höjd beredskap (högsta beredskap) och att samtliga typfall gäller (konsekvenserna under F kvarstår och HB tillkommer).

(F, HB) betyder att det inte görs en åtskillnad på konsekvenserna i fredstid och höjd beredskap i texten, men anta att graden på konsekvenser är allvarigare under höjd beredskap i tid och omfattning.

Sorteringen i **(F)** och **(HB)** är endast ett sätt att gestalta möjliga konsekvenser och ska inte läsas som en sanning.

Ekonomisk säkerhet:

- **(F, HB)** Det kan bli svårt att under en tid betala ut löner, ersättningar och förmåner som arbetslöshetsförsäkringen, socialförsäkringar och pensioner samt olika former av finansiering från offentlig sektor till näringslivet, inklusive privata utförare, i välfärdssystemet samt genomföra kommun-avräkning. Om utbetalningar försenas under ett flertal veckor påverkar det snabbt personer som har små marginaler.
- **(F, HB)** Verksamheten på de lokala statliga servicekontoren kan påverkas av olika händelser, med följd att verksamheten i vissa delar inte kan upprätthållas. Detta kan leda till att människor inte kan klara sitt uppehälle, att samverkansmyndigheter/staten inte kan nå ut med information till medborgarna, att servicekontoren inte kan stödja Försvarsmakten som planerat eller att eventuella tillkommande uppdrag såsom hantering av befolkningsrörelser, kontanthantering eller ransoneringskort inte kan lösas.

⁵⁸ Funktionerna har utgått från *Lista med viktiga samhällsfunktioner - Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap*, MSB1844 – reviderad oktober 2023.

⁵⁹ Storskaliga cyberangrepp är den vanligaste möjliga orsaken till nedgång i funktionalitet i samhällsviktig verksamhet i fredstid.

- **(F, HB)** Avbrott eller störningar i myndigheters webbaserade självbetjäningstjänster kan ske, såsom registrering av sjukdom och vård av sjukt barn.
- **(HB)** Inbetalningar av olika skatter och avgifter till offentlig sektor kan nedgå, vilket innebär minskad inkomst för stat, region och kommun.

Elektroniska kommunikationer och post:

- **(F, HB)** Cyberangrepp och fysiska angrepp mot kommunikationsinfrastruktur, alternativt långvariga avbrott i försörjningsflöden, kan leda till långvariga lokala och regionala avbrott (dagar till veckor) och/eller kraftigt minskad funktionalitet i elektroniska kommunikationsnät och tjänster. Påverkansgraden hos leverantörer kan variera beroende på händelsens karaktär. Användare som har förberett mer robusta eller alternativa/redundanta kommunikationslösningar drabbas i lägre grad. Kraftig eller långvarig påverkan kan leda till behov av prioritering mellan samhällsviktiga verksamheter.
- **(F, HB)** Störningar i radiomiljön kan förekomma och ge sämre funktionalitet i avgränsade områden för exempelvis kommunikationsradio och mobilnät.
- **(F, HB)** Störningar och avbrott kan förväntas i rymdtjänster, såsom positionering (GNSS⁶⁰), tidgivning samt tal- och datakommunikation. **(HB)** Behovet av överblick av krigsdrabbade områden kan öka och ställa krav på tillgång till satellitbilder.
- **(F, HB)** Regionala avbrott och störningar i förmedling av brev- och paketförsändelser.

Energiförsörjning:

- **(F)** Cyberangrepp och sabotage mot energiinfrastruktur kan få betydande konsekvenser, exempelvis inom elförsörjningen med mer eller mindre omfattande elavbrott.
- **(HB)** Elavbrott kan ske lokalt, regionalt och nationellt och kan pågå i dagar, veckor eller månader. Verksamheter som har ett starkt beroende av el behöver se om sina egna behov för att kunna garantera fortsatt funktionalitet.
- **(HB)** Långvarig energi- eller effektbrist kan leda till prioritering av elanvändning om åtgärden är möjlig, till exempel genom roterande fränkoppling (tillgång till el enstaka timmar per dygn) och/eller ransonering. Detta kan ske på lokal, regional eller nationell nivå beroende på orsak till brist. Vid en roterande fränkoppling behöver elanvändare

⁶⁰ Global Navigation Satellite System, är ett samlingsnamn för satellitbaserade system som ger positionering, navigation och tidsinformation.

planera för en flexibel elanvändning, till exempel hur man ska hantera tillgång till el endast enstaka timmar per dygn.

- **(HB)** Elleveranser kan inte garanteras genom en ö-drift.⁶¹ Lokal eller regional ö-drift är bara möjlig i områden där det finns lämplig elproduktion för detta ändamål och elnätet i övrigt klarar av att driftas i ett svagt nät. I en lokal eller regional ö-drift kommer det oftast att vara mycket hård prioritering av vilka som får el, och det kommer inte alltid vara möjligt med roterande fränkoppling.
- **(F, HB)** Tillgången på flytande drivmedel och bränslen kan bli kraftigt begränsad på grund av begränsad import samt avbrott i logistikkedjor. Det inbegriper bränsle till bland annat reservkraft och samhällsviktiga transporter.
- **(F, HB)** Dagliga störningar och långvariga avbrott i fjärrvärme- och kyla kan ske.

Finansiella tjänster:

- **(F)** Störningar i elektroniska betalningar, såsom löner, leverantörsbetalningar, kortbetalningar samt omedelbara betalningar (exempelvis Swish) förekommer. Även störningar i tillgången till kontanter förekommer. **(HB)** Återkommande och långvariga avbrott i hela landet (dagar, veckor eller månader).
- **(F)** Cyberangrepp mot finansiella företag eller deras underleverantörer kan leda till störningar i finansiella tjänster, eller ytterst till att finansiella tjänster inte kan nyttjas eller genomföras alls. Det kan till exempel handla om kreditgivning för likviditetshantering och investeringar, handel med finansiella instrument och tillgång till marknadsplatser, finansiell rådgivning, betalningslöften, samt inloggning till kundkonton (exempelvis internetbank). Samtidigt kan efterfrågan på vissa av tjänsterna öka. **(HB)** Utöver cyberangrepp kan sabotage och störningar i el- och telekommunikation bidra till återkommande och långvariga avbrott i tillgängligheten till finansiella tjänster.
- **(HB)** Otillbörlig informationspåverkan kan spå på allmän oro och riskera att påverka den finansiella stabiliteten.
- **(HB)** Försäkringsmarknaden kan påverkas kraftigt och efterfrågan på krigsförsäkringar förväntas öka.⁶²
- **(HB)** Ekonomin kan utsättas för en kraftig nedgång med större störningar för internationell handel och hög volatilitet på finansiella marknader. Råvaru- och energipriser stiger, liksom räntor. Samtidigt försvagas

⁶¹ Se svk.se för mer information om ö-drift.

⁶² Krigsförsäkringsnämnden har till uppgift att handlägga frågor om försäkring mot krigsrisker m.m. enligt 4 kap. lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.

kronan, vilket leder till höjda importkostnader. Privat konsumtion förväntas falla kraftigt samtidigt som offentliga utgifter stiger till följd av ökade utgifter för krigsansträngningarna.

- **(HB)** Kostnaderna för refinansiering kan öka för samtliga aktörer i samhället, inklusive finansiella företag. För finansiella företag ökar kreditförlusterna och säkerställda tillgångar kan minska kraftigt i värde. Antalet företagskonkurser ökar. Ytterst kan den finansiella stabiliteten påverkas, inklusive förtroendet för enskilda finansiella aktörer eller för det finansiella systemet som helhet.

Försörjning av grunddata:

- **(F)** Tillgången till förvaltningsgemensamma grunddata såsom person- och adressinformation, företags- och organisationsinformation och geo-data kan nedgå samt att ärenden försenas. **(HB)** Långvariga avbrott (dagar, veckor eller månader). Exempelvis skulle rättskedjan samt hälsa, vård och omsorg påverkas negativt i avsaknad av personuppgifter. Tillgång till aktuell information om vägar, broar och annan infrastruktur påverkas negativt.

Hälsa, vård och omsorg:

- **(F)** Cyberangrepp riktade mot vård och omsorgsverksamheter kan påverka journalsystem, tillgång till läkemedel och medicintekniska produkter, trygghetslarm och andra nödvändiga system. Manuella reservrutiner och otillgängliga system kan påverka tillgängligheten till hälso- och sjukvård, tandvård och insatser inom socialtjänsten.
- **(HB)** På grund av ett kraftigt ökat inflöde av skadade och sjuka kommer hälso- och sjukvården att vara hårt belastad och beroende av landets samlade resurser. Resurser och patienter behöver omfördelas och vård behöver ransoneras. Viss vård behöver utföras i skyddade utrymmen till följd av angrepp mot sjukvårdsanläggningar.
- **(HB)** Ökad efterfrågan samt begränsningar i import och distribution leder efter en tid till brist på läkemedel, medicintekniska produkter och personlig skyddsutrustning.
- **(HB)** Kraven på en fungerande äldreomsorg, stöd och service till vissa funktionshindrade samt socialtjänst ökar då grupper i behov av dessa tjänster är extra sårbara vid krig. Dessa tjänster är även väsentliga för en fungerande personalförsörjning av totalförsvaret.
- **(HB)** Ett ökat antal människor kan behöva insatser från socialtjänst eller kommunal hälso- och sjukvård på grund av till exempel befolkningsförflyttningar, ökad psykisk ohälsa och social utsatthet som leder till utnyttjande, våld i nära relationer och barn som far illa.

Industri, byggande och handel:

- **(F, HB)** Brist på motståndskraftiga och diversifierade leveranskedjor samt begränsad lagerhållning av kritiska insatsvaror inom industri, byggande och handel försvårar både sektorns egen verksamhet och stödet till andra viktiga samhällsfunktioner. Leveranskedjor behöver diversifieras, lager med omsättningsvaror och komponenter behöver etableras och säkerställas. Avtal behöver finnas för att säkerställa förmågor, personal, maskiner, utrustning, reservdelar och komponenter.
- **(F)** Cyberangrepp eller sabotage mot industriella styrsystem⁶³, logistikplattformar och betalningslösningar kan leda till driftstopp, produktionsbortfall och försörjningsproblem. **(HB)** Bortfall av el, bränsle eller insatsvaror kan kraftigt begränsa industriell produktion, försörjning av viktiga varor och byggverksamhet.
- **(HB)** Bygg- och reparationskapacitet behöver snabbt kunna mobiliseras för uppbyggnad och reparation av infrastruktur, men resurser kan vara otillräckliga eller otillgängliga.

Livsmedel och dricksvatten:

- **(F)** Cyberangrepp och sabotage kan orsaka svårigheter att upprätthålla en basförsörjning kopplat till primärproduktionen, livsmedelsindustrin och livsmedelsdistributionen samt ge en brist på insatsvaror. **(HB)** Efter en tid kan begränsningar i tillgången på livsmedel uppstå på grund av begränsad import av livsmedel, råvaror och insatsvaror, vilket leder till störningar i primärproduktion, livsmedelstillverkning och distribution av livsmedel.
- **(F)** Dricksvattenförsörjningen kan utsättas för cyberangrepp eller sabotage, vilket skapar störningar och avbrott. Nödvändigheten att koka dricksvattnet för att undvika hälsorisker kan öka vilket även påverkar produktionen inom livsmedelsindustrin. **(HB)** Dagliga störningar och långvariga avbrott kan ske.
- **(F, HB)** Primärproduktionen får beroende på inriktning (djur eller växtodling) störningar i verksamheterna utifrån datasystem hos maskiner och fordon, digitala system för utfordring, mjölkning, ventilation, övervakning m.m. Detta sammantaget ökar risken för djurhälsostörningar, djurskyddsproblem och osäkra livsmedel samt en ökad belastning på samt tekniska problem för djurhälsovården.
- **(F, HB)** En ökad frekvens av djurhälsostörningar kan leda till utbrott av smitta bland djur och människor (zoonoser) och/eller i livsmedel,

⁶³ Industriella informations- och styrsystem (ICS) är IT-baserade system som används för att styra och övervaka fysiska processer och system i realtid. Många samhällsviktiga verksamheter, exempelvis dricksvattenproduktion och eldistribution, är beroende av den här typen av system. Se mer information på msb.se.

inklusive dricksvatten, vilket leder till ökad belastning på myndigheter i livsmedelskedjan.

- **(F, HB)** Avbrott i avfallshanteringen kan ske, vilket ökar risken för smittspridning samt negativ påverkan på miljön och energiförsörjningen (fjärrvärme och el). Avbrott i avledning respektive rening av avloppsvatten kan öka risken för smittspridning, sanitära problem hos verksamheter och enskilda samt negativ påverkan på miljön och förorening av dricksvattentäkter.
- **(F, HB)** Måltidsverksamhet kan få svårt att upprätthålla sin verksamhet på grund av avbrott i el, vatten och värmeförsörjning.

Ordning och säkerhet:

- **(F, HB)** Existerande motsättningar i samhället som segregation, brottslighet eller en ökad polarisering kan underblåsas av motståndaren i syfte att skapa protestaktioner eller våldsamma upplopp för att skapa oro i samhället och belasta samhällets institutioner.
- **(F, HB)** Antalet drönarincidenter kan öka gällande olovliga syften som underrättelseinhämtning, telekrig/störning, distraktion eller sabotage.
- **(F, HB)** Närvaro av utländska förband som är stationerade i eller transiteras genom Sverige kan kräva kommunikation och kontroll av efterlevnad av svensk lag.⁶⁴
- **(F, HB)** Attacker eller sabotage mot personal och anläggningar inom samhällsviktig verksamhet kan ske och behovet av skydd och bevakning ökar. Begränsade personalresurser leder till prioriteringar i detta skydd.
- **(HB)** Belastningen på rättskedjan av arrestverksamhet, utredningsverksamhet, dömande verksamhet, anstalter och häkten kan påverkas. Rättsärenden kan försenas och andra typer av brott kan uppstå, där ärenden som krigsbrott, lydnadsbrott eller avvikelser från tjänstgöring kan bli vanligare. I områden med fientlig trupp kan krigsförbrytelser, såsom tortyr och sexuellt våld, förekomma.⁶⁵
- **(HB)** Människor på flykt ställer krav på det offentliga förmåga att omhänderta och säkerställa identitet på människor i okontrollerade befolkningsrörelser och storskaliga gränsöverskridande utrymningar, för att skydda civilbefolkningen och säkerställa att den militära förmågan inte påverkas negativt.⁶⁶
- **(F)** Inre gränskontroller kan behöva upprättas till följd av stora befolkningsrörelser. Gränsövervakning kan utmanas genom infiltration, organiserad migration (fiktiva asylsökningar eller medborgarskap via

⁶⁴ I enlighet med Status of Forces Agreement (Sofa) samt Defence Cooperation Agreement (DCA).

⁶⁵ Se till exempel MSB (2024), *Erfarenheter från Ukraina – lärdomar för det civila försvaret*, MSB2318 - juni 2024.

⁶⁶ Se sista punkten under ordning och säkerhet.

falska identiteter) samt medvetet skapade flyktingströmmar som pressar kontroll, skydd och övervakning av Sveriges gräns. **(HB)** Verksamheterna som syftar till kontroll, skydd och övervakning av Sveriges gränser kan få förändrade uppgifter när militära rörelser ska förenklas samtidigt som lagstiftning kring gränsövervakning⁶⁷ träder i kraft.

Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen:

- **(F, HB)** Cyberangrepp kan försämra förmågan till utlarmning samt förmågan till att leda och genomföra räddningsinsatser. Störningar i GNSS⁶⁸ kan påverka såväl flyg- och sjöräddningstjänst som kommunal och övrig statlig räddningstjänst. Vid avsaknad av position kan larmkedjan ta längre tid, vilket försenar räddningsinsatser.
- **(HB)** Människor kan behöva söka skydd i skyddsrum och andra skyddade platser till följd av motståndarens bekämpning. Områden påverkade av strider och bekämpning kan behöva utrymmas och människor inkvarteras. Utrymning kan även ske spontant. Barn, sjuka, äldre och människor med funktionsnedsättning kan behöva hjälp att förflytta sig samt ta sig till skyddsrum.
- **(HB)** Många människor kan vara på flykt. Det kan röra sig både om svenska och utländska medborgare, framförallt från näraliggande länder som Finland och de baltiska länderna. Kvinnor och barn kan antas vara i majoritet och hänsyn behöver tas till särskilt sårbara grupper.
- **(HB)** Motståndaren kan nyttja en uttrötningstaktik med exempelvis fjärrbekämpning under natten. Detta gör att utomhusvarningssystemet ständigt ljuder, vilket påverkar människors nattsömn och psykiska hälsa.
- **(HB)** Räddningstjänsten kan behöva genomföra insatser som inbegriper att hantera o-exploderad ammunition och minor. CBRN-stridsmedel kan inte uteslutas, liksom spridning av radioaktivitet till följd av kärnvapen eller skadade kärnkraftverk. Förstörelse av infrastruktur där det finns farliga ämnen, inklusive kemisk industri, kan leda till spridning av oljeprodukter, explosivämnesrester och metaller i mark och vatten, med skador på människor och miljö.
- **(HB)** Räddningsinsatser behöver prioritera betydligt hårdare än i fredstid och utifrån totalförsvarsnytta. Räddningsresurser med både bas- och specialiserad förmåga kan behöva flyttas över landet för både avlösning och för att lösa specialiserade uppgifter. Svenska räddningsresurser kan behöva användas för att stödja räddningsinsatser i exempelvis Finland.

⁶⁷ Se lagen (1979:1088) och förordningen (1979:1091) om gränsövervakningen i krig m.m.

⁶⁸ Global Navigation Satellite System.

Transporter:

- **(F, HB)** Hybridattacker kan ge stora störningar i samtliga transportslag.
- **(F, HB)** Världsstöd kan ge undanträngningseffekter som medför störningar eller avbrott i olika trafikslag. Detta leder till behov av prioritering.
- **(F, HB)** Störningar i olika försörjningskedjor av exempelvis el och drivmedel påverkar möjligheten att tillhandahålla transporter inom samtliga trafikslag.
- **(HB)** Viktig transportinfrastruktur kan bekämpas och slås ut, med potentiellt kraftigt förlängda transporttider.
- **(HB)** Hotbild i luftrum och till sjöss kan begränsa civila transporter. Civil luftfart kan upphöra helt, med undantag för enskilda prioriterade samhällsviktiga transporter.

Utrikeshandel:

- **(F, HB)** Störningar kan ske i Sveriges handel eller globalt beroende på krisen eller krigets omfattning. Det kan påverka import av exempelvis insatsvaror som kemikalier, metaller och elektronik.
- **(HB)** Sveriges och grannländers försörjning samt vår export av kritiska varor och tjänster påverkas. För att upprätthålla handel kan transportvägar in och ut ur Sverige och nordén behöva ställas om. Individens mobilitet över nationsgränser hämmas, vilket kan begränsa leveranser av tjänster och tillgång till arbetskraft.
- **(F, HB)** Militära transporter kan medföra prioritering eller omdirigering av transporter med störningar i handeln som följd.

Demokrati och beredskap:

- **(F)** Tillgången till informations- och ledningssystem kan störas eller slås ut. **(HB)** Förmågan till ledning och samverkan och möjligheterna för aktörerna inom totalförsvaret att kommunicera med varandra kan kraftigt försvåras eller utebli.
- **(F, HB)** Otillbörlig informationspåverkan såsom desinformation och vilseledning från främmande makt kan öka, vilket försvårar beslutsfattande, polariserar grupper samt skapar misstro och skepsis mot rekommendationer, råd och inriktning från det offentliga. Allmänheten försätts eventuellt i fara av att de inte hör samman offentliga institutioner eller myndigheters rekommendationer, samtidigt som demokratins funktionssätt och legitimitet försvagas.
- **(F, HB)** Otillbörlig informationspåverkan kan innebära betydande samhällsekonomiska kostnader då offentliga institutioner måste

omdirigera personalresurser till att hantera kommunikation och bemöta desinformation. Det kan även bli ekonomiskt kostsamt om det krävs omfattande insatser för att återuppbygga förtroendet och för att hantera negativ publicitet och kritik.

- **(F)** Störningar och avbrott i produktion och distribution av nyheter samt information till allmänheten kan ske. **(HB)** Dagliga störningar och avbrott.
- **(HB)** *Nationell* större inskränkning av flera grundläggande fri- och rättigheter kan ske, då lagstiftning vid höjd beredskap ger möjlighet till inskränkning av bland annat individers rörelsefrihet, yttrandefrihet, näringsfrihet, egendomsskydd med mera för att stärka Sveriges möjligheter att försvara sig. *Regional* enskild inskränkning av fri- och rättigheter inom befintlig lagstiftning kan ske, såsom tillfälligt tillträdesförbud till eller utrymning av ett geografiskt område.
- **(HB)** Kulturarv kan angripas, både som direkta måltavlor och till följd av sekundära skador. Genom att förstöra kulturella platser, byggnader eller föremål vill angriparen bryta ner motståndets moral, radera minnet av en kultur och markera dominans.
- **(HB)** Personal kan ha svårt att ta sig till arbetet och några uteblir, inklusive pliktpersonal. Personalbrist kan uppstå inom olika verksamheter när arbetskraft kallas in till andra uppgifter inom totalförsvaret.
- **(HB)** Det kan finnas ett behov att koordinera och omhänderta tillströmning av spontanfrivilliga privatpersoner eller olika typer av organisationer och företag som vill stödja krigsinsatsen samt hjälpa drabbade och nödställda.
- **(HB)** Internationell civil och humanitär hjälp kan begäras och inkomma om Sveriges resurser inte räcker till. Denna hjälp efterfrågas i regel på nationell nivå och distribueras till lokal nivå.
- **(HB)** Belastningen avseende hanteringen av avlidna, inklusive begravningsverksamhet med tillhörande själavård, kan öka kraftigt.

Förskola, utbildning och forskning:

- **(HB)** Behov av barnomsorg under längre perioder och på natten kan öka kraftigt.
- **(HB)** Utbildnings- och forskningsverksamhet kan behöva anpassas och bedrivas på distans eller periodvis bedrivas i utrymmen som ger fysiskt skydd från angrepp.
- **(HB)** Befolkningsförflyttningar kan innebära att vissa förskolor och skolor får ett kraftigt ökat antal elever medan andra får ett kraftigt minskat antal.

5. Slutsatser

Det är strategiskt avgörande att Sverige är motståndskraftigt redan i fredstid och därigenom stärker Natos avskräckningsförmåga, ytterst syftandes till att undvika en eskalering till krig. Alla aktörer inom totalförsvaret har ansvar för att bygga Sveriges och våra allierades beredskap ännu starkare. Med utgångspunkt i det här dokumentet behöver du som aktör inom totalförsvaret analysera vad innehållet betyder för dig och din verksamhet och utifrån det genomföra planering och vidta åtgärder. Ett sådant arbete behöver ledas, initieras och genomföras av varje ansvarig aktör i totalförsvaret – syftandes till att snabbt höja förmågan inom totalförsvaret, verka avskräckande och att nå det övergripande målet för totalförsvaret.

I en eskalerad situation är det avgörande att det svenska totalförsvaret agerar beslutsamt för att möta de hot som nationen ställs inför. Vid höjd beredskap och ytterst krig bör verksamheterna inom det civila försvaret i varje situation fokuseras på att stödja det militära försvaret, inklusive allierade förband, på det sätt som är mest ändamålsenligt för att stödja totalförsvarets samlade krigsinsats. Samtidigt måste samhällsviktig verksamhet upprätthållas och befolkningen skyddas.

Alla aktörer ska – enskilt och i samverkan – kunna upprätthålla viktiga samhällsfunktionerna under mycket ansträngda förhållanden i *minst två veckor* med främst egna resurser, till exempel under den inledande fasen av ett krig. Det innebär att kunna fortsätta sin verksamhet på en tillräcklig nivå trots svåra förhållanden med bristfällig information och kraftigt ansträngda försörjningskedjor.

För att kunna upprätthålla viktiga samhällsfunktioner och stödja det militära försvaret vid ansträngda förhållanden, krigsfara eller krig så behöver det finnas en grundläggande förmåga och motståndskraft hos alla aktörer i totalförsvaret. Stödmaterial för detta finns på ansvariga myndigheters hemsidor, däribland Försvarsmakten och MSB.⁶⁹ Vidare ger Planeringsinriktningen för civilt försvar ett stöd och ytterligare inriktning för civila aktörer i detta arbete. Utöver grundläggande förmågor, sammanfattar Försvarsmakten och MSB ett flertal särskilt viktiga slutsatser⁷⁰ för de tre områden där skillnader föreligger sedan *Handlingskraft* fastställdes 2021.

⁶⁹ Se exempelvis Försvarsmakten och MSB (2023), *Krigets krav – en samlad bedömning av förmågan inom totalförsvaret*, appendix: *Förmågor och indikatorer per analysområde*, FM2021-17683:6 och MSB 2022-08173-31. MSBFS 2025:4 Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om statliga myndigheters uppgifter inför och vid höjd beredskap, kan även andra aktörer använda sig av i sitt arbete. Försvarsmakten (2025), *Skyddsvärden för försvaret av Sverige*, <https://www.forsvarsmakten.se/contentassets/546bbe13064a4c739e1cbc4b5e4571f7/skyddsvarden-for-forsvaret-av-sverige.pdf>

⁷⁰ Punkter kan beröra mer än ett område.

5.1. Sverige som allierad

Totalförsvaret behöver anpassas till de krav som ställs på Sverige som allierad i Nato och särskild vikt läggas på att omhänderta Natos krav och åtgärder som snabbt ger störst effekt och ökad förmåga för totalförsvaret. Verksamhet inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra, *inom* och *utom* landet och i enlighet med Sveriges åtaganden som allierad i Nato. Sverige stärker alliansen genom både militär förmåga och civila beredskapsinsatser, med särskilt fokus på Natos norra och östra flank – från Norge till Baltikum.⁷¹

- Du som har en roll i att tillhandahålla värdlandsstöd behöver säkerställa din förmåga.⁷² Övriga behöver upprätthålla samhällsviktig verksamhet och vara beredda att stödja övriga aktörer. Värdlandsstöd är ett åtagande som behöver kunna genomföras i olika former såväl i fred som i höjd beredskap.
- Ta initiativ till samplanering med civila och militära aktörer utifrån din organisations ansvar. Om det är relevant så bör samverkan med allierade grannländer eller annan internationell samverkan också genomföras. Vid överraskande kriser eller väpnat angrepp underlättas hanteringen genom ömsesidig kunskap om varandras organisationer och arbetssätt.
- Utbilda, öva och träna din organisations roll inom totalförsvaret regelbundet.⁷³ Inkludera vid behov ett Nato-perspektiv för att tillsammans utveckla och pröva planer som allierad.
- Säkerställ din förmåga att kunna hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och delta i säkerhetskänslig verksamhet utifrån de krav som framgår av säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskydds-förordningen (2021:955). Berörda aktörer behöver även kunna hantera Natosekretess.

5.2. Lärdomar från Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina

Kriget i Ukraina ser annorlunda ut för varje år som går och utvecklingen i krigföringen går snabbt. Ryssland och Ukraina utvecklar ständigt medel och motmedel i sin krigföring där civil och militär teknik samverkar. Offentlig verksamhet måste fungera för att befolkningens förtroende för statsapparaten ska upprätthållas och för att försvarsviljan inte ska påverkas negativt.⁷⁴

⁷¹ Ett exempel är gemensamma civil-militära insatser för att öka säkerheten på Östersjön, vilket leds av Joint Expeditionary Force (JEF) eller Nato.

⁷² Den som har en roll i värdlandsstödet delges detta via Försvarsmaktens operationsplanering.

⁷³ Metodstöd för övningar finns bland annat på MSB:s hemsida, msb.se.

⁷⁴ Försvarsmakten (2024), *Fördjupade lärdomar och erfarenheter från kriget i Ukraina*, FM2023-2379:18 och FM2023-2379:9. MSB (2024), *Erfarenheter från Ukraina – lärdomar för det civila försvaret*, MSB2318 - juni 2024.

- Var beredd att ompröva och anpassa din organisations arbetssätt efter de omständigheter som råder.⁷⁵ Vid ett hastigt försämrat säkerhetsläge är det viktigt att agera snabbt, handlingskraftigt och proaktivt. Det är bättre att fatta beslut och genomföra åtgärder och sedan backa om läget tillåter, än att göra för lite.
- Nyttja styrkan och förmågan hos befolkningen och tillvarata den potential hos befolkningen som en stark försvarsvilja medför. Öka till exempel förmåga att kunna omhänderta och analysera information från befolkningen, för att kunna nå ut med korrekt och samordnad information till densamma.
- Ta initiativ till kunskapsutbyte och samplanering med näringslivet (exempelvis försvarsindustrin, tekniksektorn och kunskapsintensiva företag) för att stärka innovationskraft och förmåga att hantera snabba förändringar i hotmiljön.
- Prioritera åtgärder som ökar reparationsberedskap och ökad redundans. Förmågan att återställa totalförsvarsviktig verksamhet är avgörande och det är nödvändigt med en god förmåga att skyndsamt kunna reparera men även att bygga och anlägga ny militär och civil infrastruktur.
- Utveckla förmågan att, inom egen verksamhet, identifiera och hantera antagonistiska åtgärder och hybridangrepp. Öka förståelsen för hot inom cyberdomänen och förmågan att hantera cyberhot. Cybersäkerhet och informationssäkerhet behöver kunna upprätthållas i alla konflikt- och beredskapsnivåer och hanteras på alla ledningsnivåer, även inom näringslivet och hos privata aktörer. En hög cybersäkerhetsnivå i samhället bidrar till en robust bas för det civila försvaret och till ett effektivt cyberförsvar.
- Öka kunskapen om och vidta åtgärder för att kunna fullfölja verksamheten trots hot om eller användning av CBRN-stridsmedel. Kemiska stridsmedel används av Ryssland i Ukraina och ytterligare eskalering i nyttjandet av CBRN-stridsmedel kan inte uteslutas.⁷⁶

5.3. En utvecklad nationell struktur för krisberedskap och civilt försvar

Strukturen medför bättre förutsättningar för en samordnad totalförsvarsplanering. Den säkerhetspolitiska situationen kräver att beslutsfattare i såväl offentlig som privat verksamhet redan i fredstid etablerar en kultur och ett förhållningssätt som

⁷⁵ Det finns särskilda regler i regeringsformen och i ett flertal andra författningar som syftar till att förenkla beslutsfattande i krig och till att underlätta omställningen av samhället från fredstida behov till försvar av landet. *Administrativ beredskap* är samlingsbegreppet för dessa författningar. Det består av *författningsberedskap*, som utgörs av författningar för att planlägga och reglera samhällets omställning från fred till krig och för att säkerställa att samhället fungerar även i krig, och *organisationsberedskap*, som är bestämmelser om myndigheters uppgifter och organisation i krig eller vid krigsfara samt vid planeringen i fredstid.

⁷⁶ Se exempelvis Sveriges CBRNE-strategi: *CBRNE-strategi – För en stärkt beredskap*. MSB2197 – 2023.

innebär att större hänsyn än idag tas till de konsekvenser som ett krig kan medföra. I planeringsarbetet behöver åtgärder vidtas här och nu, med särskild vikt vid åtgärder som snabbt ger ökad effekt och förmåga, men också åtgärder som krävs för att nå effekt på längre sikt. Förbered och planera i flera tidsperspektiv samtidigt – för såväl nyttjande av befintliga resurser som för utveckling av förmågor. Planerna får inte stå i vägen för verkligheten och behöver kontinuerligt granskas, revideras och aktualiseras för att vara uppdaterade och relevanta.

- Förbered och planera för att den samhällsviktiga verksamhet som din organisation ansvarar för, i största möjliga mån kan upprätthållas med kraftigt begränsad tillgång till externa beroenden. Samtliga aktörer behöver genomföra den beredskapsplanering som krävs för att enskilt och under mycket ansträngda förhållanden kunna upprätthålla den verksamhet som är nödvändig.
- Genomför försörjningsanalyser, upphandlingar och teckna avtal med och inom näringslivet. Beroende på avtalets innehåll kan det komma att inkludera ekonomisk ersättning för exempelvis lagerhållning, att upprätthålla produktionskapacitet eller att tillhandahålla en tjänst. Sådana förberedelser ger grundläggande förutsättningar för en robust försörjningsberedskap.
- Förbered ditt företag för att kunna ställa om vid försämrat säkerhetsläge, exempelvis avseende diversifierad import, förmåga till inhemsk produktion och omställning av produktion samt tillgång till lagerhållna insatsvaror och andra varor.
- Omhänderta totalförsvarets behov i samhällsplaneringen⁷⁷ och utifrån att Sverige är allierad i Nato. Detta behöver göras så tidigt som möjligt i förberedelser och planering – i syfte att stärka samhällets robusthet och minimera framtida kostnader. Verksamhet av vikt för totalförsvaret behöver bli ett centralt perspektiv i utvecklingen av samhället eller när avvägningar görs mellan olika samhällsintressen. Beakta även hot mot kritisk infrastruktur i planering och förberedelser av berörd verksamhet, inklusive i svenskt havsområde⁷⁸.

⁷⁷ Se exempelvis MSB (2024), *Totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen*, MSB2370 och Försvarmakten, *Riksentressen för totalförsvarets militära del*, <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/forsvarsmakten-i-samhället/samhallsplanering/riksintressen/>

⁷⁸ Sveriges territorialhav och maritima zoner (angränsande och ekonomisk zon), enligt lagen (2017:1272) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Viljeinriktning
fotbollsklass
§168
25BUN272

...

Viljeinriktning fotbollsklass

Bakgrund till ärendet

Bergsvikens förskola har under många år dragits med återkommande inomhusmiljöproblem och vattenskador. Det finns ett stort underhållsbehov för hela fastigheten. Planlösningen är dessutom inte fullt ut anpassad för verksamheten, bland annat så saknas personalarbetsplatser. Bedömningen är att förskolan bör rivas och ersättas med en nybyggnad.

Inom Bergsvikens skolområde finns, förutom flera förskolelokaler, skola och fotbollshall inträngd mellan andra typer av verksamheter (bl a industrifastigheter). Förutom förskolans underhållsbehov dras även byggnaden som inrymmer en fotbollshall med skador, dock inte delen som inrymmer själva fotbollshallen.

Tillsammans med fastighets- och serviceförvaltningen har utbildningsförvaltningen fått i uppdrag att se över ett helhetsgrepp kring lokalerna i skolområdet Bergsviken. En projektgrupp med representanter från båda förvaltningar har tagit fram en förstudie kring skolområdet med olika alternativa lösningar. Den lösning som anses vara mest fördelaktig för såväl förskola som skola förutsätter dock att fotbollshallen rivs för att bereda plats för ny förskolebyggnad.

Kultur, park och fritid har informerats om förstudien med de olika alternativen och kultur- och fritidsnämnden har därefter gett förvaltningen i uppdrag att ta fram en konsekvensbeskrivning om Bergsvikens fotbollshall måste rivas för att ge utrymme för ny förskola. Förvaltningen ska även ta fram underlag på ersättningshall på kort och lång sikt (KF 2025-10-14 § 81).

För att underlätta fortsatt arbete inom såväl arbetsgruppen för helhetslösning Bergsviken samt för kultur, park och fritids uppdrag vore det önskvärt att barn- och utbildningsnämnden ger en viljeinriktning kring behovet av fotbollshall i Bergsviken.

Profilering inom grundskolan

Enligt Skolförordningen 9 kap 9 § är det rektor som beslutar om hur utrymmet inom Skolans val ska användas. Skolans val kan möjliggöra profilering genom att viss mängd timmar från vissa ämnen i timplanen kan användas till undervisning som möjliggör profilering. Rektor får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om Skolans val. I Piteå kommun är det rektorerna på Hortlaxskolan (Fotbollsklass) och Christinaskolan (Musik- och dansklass) som inom Skolans val profilerat sin undervisning.

Hortlaxsskolans fotbollsklass

Hortlaxskolan har sedan läsåret 2010/2011 bedrivit en profilering på högstadiet kopplad till fotbollsklass. Intresset för fotbollsklassen har varit stort med mellan 60-80 sökande varje år på de 24-26 platser skolan erbjuder. Alla elever i Piteå har möjlighet att söka plats i fotbollsprofilen, även de som normalt inte tillhör Hortlaxskolans upptagningsområde. Profilen innebär att

eleverna tränar extra fotboll under skoltid; 3x60 minuter i veckan på konstgräsplaner på Hedens IP och under vinterhalvåret i fotbollshallen Bergsviken. Satsningen på profilen har finansierats inom ramen för ordinarie elevpeng, några tillskjutna extra medel har ej förekommit.

Viljeinriktning

För att arbetsgruppen för Bergsvikens helhetslösning ska kunna komma vidare i sitt arbete och kultur, park och fritid kan göra sin konsekvensbeskrivning kopplad till en eventuell rivning av fotbollshallen lämnar barn- och utbildningsnämnden följande viljeinriktning:

Nämnden anser att

- Främsta prioritet är att förskolan i Bergsviken så snart som möjligt får en ny och pedagogiskt ändamålsenlig lokal.
- Om en rivning av fotbollshallen är bästa lösningen för att möjliggöra en god förskolelokal i Bergsviken bör rivningen ske.
- Det är värdefullt att Hortlaxskolan får möjlighet att fortsätta bedriva sin profilering fotbollsklass.
- Eftersom det är mest gynnsamt för profileringen att träningslokaler ligger i närheten av skolan ser nämnden det som önskvärt att man försöker finna alternativ plats för en ny fotbollshall i Hortlax eller Bergsviken i första hand.
- Om en fotbollshall ej kan etableras i Hortlax eller Bergsviken bör organisatoriskt och/eller ekonomiskt stöd ges till Hortlaxskolan för att möjliggöra transport till alternativ fotbollshall utan att det drabbar Hortlaxskolan ekonomiskt. Detta under förutsättning att skolan önskar fortsätta med profilen fotbollsklass.

Piteå 2025-12-02

Malin Westling

Förvaltningschef, utbildningsförvaltningen

Internbudget och
investeringsplan 2026
§169
25BUN270

...

Internbudget och investeringsplan 2026

Barn- och Utbildningsnämnden

Datum 2025-11-10

Piteå kommun

Barn- och utbildningsnämnden internbudget 2026**Nämndens uppdrag**

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för att förverkliga nationella och kommunala mål inom förskoleverksamhet, förskoleklass, grund- och gymnasieskola, anpassad grund- och gymnasieskola samt fritidshemsverksamhet.

Strategisk plan och rambudget för planperioden 2026 – 2028

Kommunfullmäktige fastställde den 18 juni 2025 Piteå kommuns Strategisk plan för åren 2026 – 2028 och årsbudget för år 2026 (Diariennr 25KS114 §164).

Budgetramen är fördelad enligt tabell nedan. Ram för tilläggsanslag avseende 2026 års lönenivå tillkommer.

Drift och investeringar, tkr

	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Driftbudget					
Verksamhetens intäkter	207 757	178 816	178 816	178 816	178 816
Verksamhetens kostnader	1 242 902	1 238 177	1 264 942	1 251 199	1 248 036
Kapitalkostnader	7 164	5 980	7 326	6 495	5 719
Nettokostnad	1 042 309	1 065 341	1 093 452	1 078 878	1 074 939
Investeringsbudget					
Inkomster					
Utgifter	13 854	158 600	146 500	173 400	237 100
Nettoinvesteringar	13 854	158 600	146 500	173 400	237 100
Kapitalkostnader			3 371	15 294	30 629
Ökning/minskning driftsram pga investering			1 900	–550	–550
Tillfälliga driftskostnader pga investering			11 200	0	0

Specifikation

Drift, tkr	2026	2027	2028
Resursskola, ramökning	700	580	580
För egen prioritering, ramökning	15 000	15 000	15 000
Utökade kostnader för reformen Gy25, engångs	800	800	72
Samordning samhällsviktig verksamhet, engångs	680	700	0
Trivselpeng, ramökning	700	700	700
Prisökningar 2026, ramökning	6 240	6 240	6 240
Christinaprojektet - Städ, hyra och personalkostnader, ram	1 900	–550	–550
Porsnässkolan ny skola, rivningskostnad	7 000	0	0
Pitholmskolan modultablering	1 400	0	0
Grans personalparkering, rivningskostnad	2 800	0	0

Förhandlingarna om löneökningar för 2025 hann inte slutföras innan Kommunfullmäktige fattade beslut om budgeten för samma år och helårseffekten 2026. Därför är dessa löneökningar inte inkluderade i den ovanstående tabellen.

I Strategisk Plan för 2026–2028 ansökte nämnden om 16,9 miljoner kronor i driftsmedel för att täcka ökade kostnader kopplade till ett antal identifierade verksamhetsförändringar. Dessa förändringar bedömdes som nödvändiga av Utbildningsförvaltningen för att följa lagkrav, politiska

beslut, växande stödbehov, befolkningsförändringar och för att bibehålla en hög kvalitetsnivå i verksamheterna. Av de ansökta medlen beviljade Kommunfullmäktige totalt 17,8 mkr, dvs 0,9 mkr mer än vad nämnden ursprungligen äskade. Av detta avser 0,8 mkr en engångsökning för utökade kostnader kopplade till reformen Gy25 och 0,7 mkr till samordning av samhällsviktig verksamhet. Nämnden beviljades även en permanent ramökning om 0,7 mkr till resursförskolan, 0,7 mkr till trivselpeng för månadsanställda samt 15 mkr för nämndens egna prioriteringar.

Barn- och utbildningsnämnden ansökte även om 3,6 mkr för att täcka *ökade driftskostnader till följd av nya investeringar*. Av detta beviljade Kommunfullmäktige endast 1,9 mkr, avsedda för ökade kostnader för städning, hyra och personal i Christinaskolan. Resterande behov förväntas täckas inom nämndens befintliga budgetram.

Av de 11,5 mkr som ansöktes för *tillfälliga kostnadsökningar till följd av investeringar* beviljade Kommunfullmäktige 11,2 mkr. Dessa tillfälliga kostnader avser bland annat rivning av Porsnässkolan, etablering av moduler vid Pitholmskolan samt ombyggnation av personalparkeringen vid Grans naturbruksgymnasium. Den återstående kostnaden om cirka 0,3 mkr förväntas nämnden hantera inom tilldelade budgetram.

För de prisökningar som förväntas påverka verksamheterna de kommande åren, beviljades hela ansökta beloppet om 6,2 mkr.

Strategiska plan 2026–2028

Insatsområden och indikatorer utifrån beslutat utvecklingsprogram

Barn- och utbildningsnämnden arbetade under våren 2025 med att ta fram insatsområden och indikatorer. Fokus har initialt legat på att skapa en helhetsförståelse för Kommunfullmäktiges nya strategier. Beslut om insatsområden och indikatorer togs juni 2025 och därför finns dessa inte med i strategiska planen för perioden. Uppföljning skedde först i delårsbokslutet per augusti 2025.

Allmänna prioriteringar kopplade till Strategierna

Strategi: Det bästa från Piteå

Barn- och utbildningsnämnden prioriterar kommunens barn och ungas hälsa, lärande och utveckling. Ökad ohälsa och fler elever med omfattande stödbehov kräver satsningar på lärmiljöer, resursförskola och anpassad skola. Kvalitetshöjande åtgärder genomförs, bland annat kopplat till digitala nationella prov och ny gymnasieförordning. Kompetensförsörjning och hög lärarbehörighet är fortsatt prioriterat. Genom satsningar på friskfaktorer och kompetensutveckling ska hög måluppfyllelse säkerställas.

Strategi: Enkelt att bo attraktivt

Piteå kommun strävar efter att erbjuda attraktiva och trygga miljöer för barnfamiljer, med god tillgång till barnomsorg och skola. Problem med inomhusmiljöer har ökat, vilket kräver ökad investeringstakt i lokaler och utemiljöer. Skolstruktur ses över löpande för att möta framtida behov i takt med befolkningsförändringar. Samverkan med Fastighets- och servicenämnden är avgörande för hållbart samhällsbygge.

Strategi: Enkelt att känna sig trygg och uppskattad

Trygghet, inkludering och mångfald är centrala värden i Barn- och utbildningsnämndens arbete. Förskolor och skolor måste fungera även vid kris, vilket kräver säkra lokaler, god bemanning och stärkt beredskap. Åtgärder som säkerhetsappar, skolsociala team och kontinuitetsplaner stärker

tryggheten. Behov finns av utökade resurser för barn med särskilda behov, bland annat resursförskola och skolpsykolog. Som samiskt förvaltningsområde vill nämnden även stärka möjligheterna för samisk förskola och modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk.

Strategi: Enklare att ha mer av kul

Barn- och utbildningsnämnden främjar fortsatt fysisk aktivitet och rörelseglädje i förskolor, skolor och fritidshem. Utomhusundervisning, tillgängliga aktivitetsytor och samverkan med kulturskolan stärker barns hälsa och kulturutbud. Profileringar inom musik, dans och fotboll samt idrottsutbildningar på gymnasiet möjliggör både bredd och spets. Nämnden vill även utveckla skolor som trygga mötesplatser utanför ordinarie tid, i linje med nationella säkerhetskrav.

Strategi: Enkel att vara företagare

Barn- och utbildningsnämnden prioriterar fler yrkesförberedande gymnasieplatser än riksgenomsnittet för att stärka framtida kompetensförsörjning. Utbudet anpassas efter näringslivets och den offentliga sektorns behov. Programråd skapar dialog mellan skola och arbetsliv, vilket underlättar praktik, lärlingsutbildning och övergång till arbetsmarknaden. Samtidigt värnas bredd och kvalitet i de studieförberedande programmen. Elever på yrkesprogram ges möjlighet att läsa in högskolebehörighet.

Internbudgetarbete 2026

I samband med budgetarbetet för 2026 beslutade Kommunfullmäktige att tilldela Barn- och utbildningsnämnden ett engångsanslag på 14,6 mkr. Medlen ska täcka ökade driftkostnader kopplade till verksamhetsförändringar eller investeringar, exempelvis reformen Gy25, samordning av samhällsviktig verksamhet och rivningskostnader för olika skollokaler.

Utöver detta beviljades nämnden en ramökning på 1,4 mkr för etableringen av resursförskolan samt införandet av trivselpeng. Därutöver tilldelades nämnden ytterligare 15 mkr i ramökning för egna prioriteringar. Fördelningen av medlen fastställdes av nämnden i oktober och redovisas i tabellen nedan:

Avdelning	Verksamhetsförändring	Äskat i SP 2026-2028 (tkr)	Engångsanslag (tkr)	Permanent anslag (tkr)	Permanent anslag (tkr)
			Beslutad av KF		Beslutad av BUN
Elevhälsan	Utökning närvaroteam	1 524			1 524
Elevhälsan	Skolsociala team	389			389
Elevhälsan	Utökning skolpsykolog anpassad grundskola	445			445
Förskola	Nationella minoriteter och samisk förvaltningsområde	1 311			1 311
Förskola	Resursförskola	700		700	
Grundskola	Stärkta skolbibliotek, ny skollag 1 juli	4 452			4 452
Grundskola	Utökat elevantal anpassad grundskola	1 860			1 860
Grundskola	Utökade kostnader fjärrundervisning i modersmål	606			606
Grsk/Gym	Utökade kostnader för digitala nationella prov	815			815
Gymnasiet	Utökade kostnader för reformen GY25, engångs	800	800		
Gymnasiet	Utökat elevantal anpassad gymnasieskola	2 048			2 048
Övergripande	Christinaprojekt, städ, hyra och personalkostnader	1 900		1 900	
Övergripande	Porsnässkola ny skola, rivningskostnader	7 000	7 000		
Övergripande	Pitholmskolan moduletablering	1 400	1 400		
Övergripande	Grans personalparkering rivningskostnad	2 800	2 800		
Övergripande	Samordning samhällsviktig verksamhet, engångs	680	680		
Övergripande	Säkerhetsapplikation för personal	723			723
Alla	Prisökningar, 2026	6 240	6 240		
Alla	Trivselpeng	700		700	
Alla	Extra anslag	0			827
	Summa	36 393	18 920	3 300	15 000
				Total beviljad	37 220

Detta innebär en utökad ram för avdelningarna för att finansiera verksamhetsförändringarna och utökade kostnader. Följande är en sammanställning per avdelning:

Avdelning	Extra anslag beslutad av KF	BUNs egna prioriteringar	Total
Alla	6 940	827	7 767
Övergripande	13 780	904	14 684
Elevhälsan		2 358	2 358
Förskola	700	1 311	2 011
Grundskola		7 235	7 235
Gymnasiet	800	2 365	3 165
Summa	22 220	15 000	37 220

I samband med beslutet i juni om den strategiska planen för 2026–2028 beslutade Kommunfullmäktige dessutom att alla medarbetare ska ha rätt till gratis kaffe eller te på sin arbetsplats. För att finansiera detta har medel fördelats utifrån antalet medarbetare på respektive avdelning, i förhållande till årsarbetstimmar och den uppskattade kostnaden för en kopp kaffe. Den totala kostnaden beräknas uppgå till cirka 0,9 mkr för år 2026.

Utifrån resursfördelningsmodellen beslutad av Barn- och utbildningsnämnden 2020, fördelas ram till avdelningarna efter avdrag för de övergripande kostnaderna såsom lokaler, skolskjuts, interkommunalersättning, bidrag till fristående verksamheter samt kostnader för staben och politiken.

De ekonomiska förutsättningarna inför 2026 på övergripande nivå redovisas nedan:

Politik och förvaltningsledning: Posten för nämndens resekostnader minskar 2026. Behovet av resor, logi och deltagaravgifter är lägre än 2025, då nämnden deltog i Sveriges Skolriksdag.

Arvodet för nämndens ledamöter har justerats i enlighet med beslutet om löneökningar. Även lönerna för ledning och fackliga representanter har höjts.

Sammanlagt ligger budgeten 2026 för politik och förvaltningsledning på samma nivå som 2025.

Verksamhet för ekonomi och planering: Organisationen har förändrats inför 2026. En medarbetare har gått i pension och ersatts med en administratör som tidigare arbetat 50% mot skolskjuts och 50% mot nämndsadministration. Administratörstjänsten har förändrats utifrån nya behov och ligger inte kvar under ekonomi och planering, vilket gör att verksamheten får en kostnadsminskning av ca 0,3 mkr efter löneökningar. Budgeten för placeringspoolen föreslås vara oförändrad inför 2026, vilket innebär att en miljon kronor avsätts för att täcka kostnader för obokad tid.

Nettokostnaderna för interkommunal ersättning (IKE) samt bidrag till fristående förskolor och skolor beräknas ligga på ungefär samma nivå som år 2025, enligt de prognoser som tagits fram i arbetet med internbudgeten. Kostnaderna ökar något jämfört med föregående år, men de prognostiserade intäkterna förväntas täcka denna ökning.

Eftersom underlaget för lokalkostnader kommer sent på året behöver prognoser tas fram för att arbetet med internbudgeten ska kunna fortskrida. En uppräknings av lokalkostnaderna med 2 % har därför gjorts för lokalavtalen med Fastighets- och serviceförvaltningen, som en förberedelse inför en eventuell kostnadsökning.

Kommunfullmäktige har dessutom beviljat medel för driftkostnader kopplade till investeringar, varav 9,8 mkr avser rivningskostnader och 1,4 mkr moduletablering. Dessa kostnader ingår i

budgeten för lokaler 2026 och har tillsammans med uppräknigen av lokalkostnaderna medfört en total kostnadsökning på 13 mkr.

Budgeten för skolskjuts sätts utifrån behovet som prognosticeras kommande år samt de indexuppräknigarna som leverantörerna för buss och taxi aviserar under hösten. Kostnaderna för skolskjuts bedöms minska med cirka 0,5 mkr, tack vare ett nytt taxiavtal och färre elever med behov av skolskjuts.

Sammanlagt ökas budgeten för verksamheten Ekonomi och planering med 11,6 mkr för år 2026. Av detta avser 11,2 mkr tillfälliga kostnadsökningar kopplade till investeringar som Kommunfullmäktige har beviljat, resten avser löneökningar för helåret.

Verksamheten för utveckling: Verksamheten fick av Kommunfullmäktige ramökning på 0,7 mkr för att tillfälligt utöka förvaltningens resurser i form av en säkerhetssamordnare som ska stödja rektorer, förskolor och skolor i det systematiska säkerhets- och kontinuitetsarbete.

Barn- och utbildningsnämnden har inom ramen för nämndens prioriteringar beviljat ett permanent anslag om 0,7 mkr för införande av en säkerhetsapplikation för all personal inom Utbildningsförvaltning. Syftet är att förbättra och säkerställa tryggheten på skolorna i Piteå kommun.

Trots löneökningar ligger personalbudgeten för verksamheten för utveckling på samma nivå som 2025, vilket beror på beviljad tjänstledighet under hela året 2026.

Nattisverksamhet: Budgeten för nattisverksamhet utökas med endast 0,1 mkr som avser löneökningar.

Fördelningsposten 2026

Fördelningsposten på 1% för Barn- och utbildningsnämnden att omfördela till avdelningarna 2026 uppgår till 7,8 mkr. Barn- och utbildningsnämnden tog den 30 oktober 2025 ett inriktningsbeslut att inför 2026 fördela dessa medel enligt följande:

Avdelning	beviljat anslag	Uppdrag
Elevhälsan	2 084	stärka upp grundbemanningen inom elevhälsan och möjliggöra att arbeta mer främjande och förebyggande.
Förskola	1 563	förstärkning av specialpedagogiken med fokus på tidiga insatser
Grundskola	1 563	bibehålla små enheter och skolor i hela kommunen
Gymnasiet	2 605	bibehålla en bred palett av yrkesförberedande program
	7 815	

Föreslagen internbudget 2026

Förvaltningens förväntade kostnader för 2026 beräknas uppgå till cirka 1 199,5 mkr, varav merparten finansieras genom den tilldelade ramen från Kommunfullmäktige. Ungefär 6,4 % av nämndens totala behov kommande år förväntas finansieras med riktade statsbidrag. Användningen av statsbidrag för att finansiera verksamheten innebär dock en osäkerhetsfaktor, eftersom många av dessa bidrag är tillfälliga. Dessutom medför riktade statsbidrag ökad administrativ belastning och försvårar långsiktig planering av verksamheten.

Ekonomiska förutsättningar 2026	Belopp
Kostnadsmassa för år 2026 med vidmakthållen verksamhet	1 199 509 000 kr
Ram beslutad av KF juni 2026	1 087 212 000 kr
Kompensation för volym- och prisökningar	6 240 000 kr
Kompensation för löneökningar	28 791 000 kr
Beviljad ram för 2026	1 122 243 000 kr
Finansiering av verksamheten genom statsbidrag	77 266 000 kr
Att omfördela inför 2026	0 kr

Nämndens nettokostnader för 2026 beräknas vara i paritet med Kommunfullmäktiges beslutade budgetram, inklusive löneökningar. Detta innebär att samtliga avdelningar har lyckats anpassa sina verksamheter inom tilldelad ram och därmed presenterar en budget i balans inför 2026.

Avdelning	Ram inkl pris- och löneökningar (tkr)	Identifierad kostnadsmassa (tkr)	Prognos statsbidrag 2026 (tkr)	Prognosticerat under-/överskott (tkr)
Övergripande	313 888	313 888		0
Elevhälsan	28 468	33 398	4 930	0
Förskola	213 300	229 189	15 889	0
Grundskola	424 239	475 600	51 361	0
Gymnasiet	142 348	147 434	5 086	0
Total	1 122 243	1 199 509	77 266	0

Nedan redogörs avdelningarnas ekonomiska förutsättningar inför 2026, samt eventuella insatser och de förväntade effekterna av dessa.

I. Elevhälsan

Det råder en osäkerhet kring avdelningens intäkter i form av statsbidrag då besluten om dessa ofta fattas sent, ibland så sent som i maj eller juni, vilket försvårar planeringen av både verksamhet och ekonomi. I budgeten för 2026 ligger statsbidragen på samma nivå som 2025. Samtidigt ökar kostnaderna, bland annat för leasingbilar, IT-licenser och inköp. Kostnader för kompetensutveckling planeras ligga kvar på ungefär samma nivå som tidigare år. Handledning av personal från psykolog eller psykoterapeut, som utökades under 2025, kommer att fortsätta på samma nivå under 2026. Denna insats är viktig både ur arbetsmiljösynpunkt och för att säkerställa elev- och patientsäkerhet.

Elevhälsan prognosticerar budget i balans 2026. Avdelningens nettokostnader avser till 85 % personalkostnader och resterande avser övriga kostnader såsom fortbildning, handledning, externa konsulttjänster och material. I budgeten 2026 har Kommunfullmäktige och Barn- och utbildningsnämnden beviljat medel för följande insatser:

Utökning närvaroteam

Omfattande skolfrånvaro kan få svåra konsekvenser för elever, både på kort och lång sikt. Skolan ska motverka det genom att systematiskt främja närvaro. God lärmiljö, tidiga insatser, samarbete och individanpassning är några viktiga delar i det arbetet. Det behövs ofta många och tidskrävande åtgärder för att skolan ska lyckas vända en omfattande skolfrånvaro, oavsett vilka orsaker som ligger bakom. På lång sikt löper elever med oavslutad gymnasieutbildning en högre risk att drabbas av psykisk ohälsa och arbetslöshet. En utökning med ytterligare ett närvaroteam skapar möjligheter för fler elever som har eller riskerar att utveckla en komplex skolfrånvaro att få stöd att återgå till skolan. Skolan kommer således kunna erbjuda ett ökat stöd till fler elever och därmed undvika utanförskap. Insatsen ligger också i linje med strategin Trygg och uppskattad.

Utökning skolpsykolog anpassad grundskola

För att möta den ökande andelen elever med omfattande funktionsnedsättningar uppstår ett behov av förstärkta psykologresurser. Den planerade utökningen innebär en ökad möjlighet för skolpsykologer att genomföra utredningar och bedömningar för att identifiera elevers behov och förmågor, inklusive utredningar av intellektuella funktionsnedsättningar. Det ger också möjlighet till utökat stöd och rådgivning till både elever och personal samt ett mer omfattande förebyggande arbete. Sammantaget bidrar detta till att skapa en trygg och stödjande skolmiljö.

Skolsocialt team

Vissa barn växer upp i familjer med särskilda utmaningar, exempelvis beteendeproblematik, psykisk ohälsa eller förlust av en förälder. Dessa barn kan ha svårt att koncentrera sig, skapa relationer eller nå sin fulla potential i skolan. För en del är behoven tydliga, medan andra är svårare att upptäcka.

För att ge tidigt stöd krävs att skolans personal ser behoven och agerar. Med satsade medel kan det skolsociala team som startades upp under 2025 fortsätta med sina insatser, där skola och socialtjänst samverkar, skapar förutsättningar för trygghet, studiero och ökad närvaro. Genom tidiga, tillitsskapande insatser kan barn få det stöd de behöver, med ett helhetsperspektiv på skola, fritid och familj.

Utökning grundbemanning

För att stärka det främjande och förebyggande arbetet inom elevhälsan genomförs en utökning av grundbemanningen motsvarande 2 mkr.

Utökningen möjliggör ett mer tillgängligt och kontinuerligt elevhälsoarbete i låg- och mellanstadiet, där behovet av tidiga insatser är stort. Genom att förstärka bemanningen skapas förutsättningar för att arbeta mer proaktivt med elevernas psykiska och fysiska hälsa, samt att tidigt fånga upp signaler om ohälsa. Denna insats innebär:

- Främjande och förebyggande insatser riktade till elever i årskurs F–6, med fokus på att stärka tryggheten i skolan och skapa goda förutsättningar för närvaro, lärande och välmående.
- Psykosociala hälsosamtal i årskurs 5, där skolkurator genomför strukturerade samtal med alla elever.

- Ökad tillgänglighet för elever och personal, vilket möjliggör snabbare stödinsatser och ökad samverkan med vårdnadshavare.

Den föreslagna satsningen ligger i linje med skolans uppdrag att arbeta hälsofrämjande och förebyggande, och bedöms ha stor betydelse för att skapa en trygg och stödjande skolmiljö för alla elever.

2. Förskola

Piteå kommun ska vara Sveriges bästa plats att bo på år 2050 och resan för att nå ditt har redan börjat inom förskolan. Förskolan i Piteå arbetar aktivt för att utveckla verksamheten genom att sammanfatta, utvärdera och ta riktning för framtiden genom att vara lyhörda, serviceinriktade men också ställa krav utifrån senaste forskning, vetenskap och beprövad erfarenhet. Trygghet skapas genom att utveckla pedagogik och omsorg i kombination med en hög behörighet och kompetens även i ett internationellt perspektiv. Piteås förskolor värnar om en god arbetsmiljö. Det skapar trygghet hos både barn, personal och vårdnadshavare. Ju fler tidiga och kvalitetsfyllda insatser som görs i utbildningskedjan med "det bästa för Piteå" i sikte, desto större utsikter till att Piteå kommer att vara Sveriges bästa plats att bo på år 2050.

Utifrån budgettilldelning samt de beräknade statsbidragen för 2026 behöver förskolan inte genomföra några omfördelningar. Förskolans prognosticerade barnantal inför 2026 sjunker visserligen i jämförelse med utfallet 2025 med 90 platser och antalet födda barn har dessutom minskat de senaste 3 åren och trots att födelsetalen pekar uppåt för senare delen av 2025, är det fortfarande den näst lägsta noteringen sedan 2003.

Att färre barn föds innebär inte automatiskt att platsbehovet i förskolan minskar i samma takt. Förskolan påverkas av fem åldersgrupper samtidigt, och yngre barn nyttjar förskolan i lägre grad än äldre. Därför kommer effekten av minskat barnafödande successivt, i takt med att färre barn når åldrarna 3–5 år där nyttjandet är som högst. Prognosen visar att platsbehovet minskar med cirka 200 platser mellan 2026 och 2029, en tydlig men gradvis förändring.

I budgeten 2026 har Kommunfullmäktige och Barn- och utbildningsnämnden beviljat medel för följande insatser:

Specialpedagogiska insatser

De av Barn- och utbildningsnämnden särskilt anvisade medlen för specialpedagogiska insatser kommer att kunna ge möjligheter till anställningar, köp av specialpedagogiska tjänster, åtgärder för att utveckla specialpedagogiska kompetenser och specialpedagogiska processer.

Resursförskola

Resursförskolan kommer att förberedas under första halvan av 2026 och förväntas starta i augusti samma år. Tillskapandet av en resursförskola sker utifrån det faktum att barn med extraordinära behov ökat de senaste två åren i förskolans verksamheter. Genom att samordna en kommunövergripande resursförskola på en plats samlas både kompetens och utrustning, vilket gynnar likvärdigheten i förskolan. Samtidigt förväntas detta minska de totala kostnaderna, eftersom kostsamma anpassningar inte behöver göras på flera förskolor. Genom att samla expertis för barn i behov av extraordinärt stöd på ett ställe blir det inte bara en kvalitetshöjning för kommunen som helhet. Det tryggar även barn och personal. Framgångsrika exempel på sådan verksamhet finns dessutom i våra grannkommuner sedan flera år tillbaka.

Nationella minoriteter och samiskt förvaltningsområde

Att få undervisning i sitt modersmål är en rättighet. Barn som tillhör någon av de nationella minoriteterna har dessutom en starkare rätt till modersmålsundervisning än andra barn.

Att kunna erbjuda en samisk förskola ger barnen både trygghet i sitt modersmål och en starkare koppling till sin kultur. Detta bidrar till individens identitetsutveckling och till att barnet känner stolthet och uppskattning för den man är, något som nu möjliggörs genom denna satsning.

Övriga satsningar inom förskolan 2026

Tidigare år har statsbidrag använts för att dämpa effekten av en minskad ram, men detta behövs inte för budget 2026. Det innebär att mer resurser från bidraget kan gå direkt ut till verksamheten i form av följande kvalitetshöjande insatser.

Materialpeng räknas upp med 6,2% till 120 kr/plats/mån. Materialpengen i förskolan har uppgått till 113 kr/plats/månad under flera år och har inte räknats upp på länge. Materialinköp är därför eftersatt på många förskolor och en höjd materialpeng ger verksamheterna ökade möjligheter att uppdatera sitt undervisnings- och lekmaterial. Förskolans reviderade läroplan betonar lekens centrala roll i barns utveckling och lärande där ett bra, aktuellt och stimulerande undervisnings- och lekmaterial i kombination med barns nyfikenhet och med vuxnas benägna stöd utmanar barnens tänkande och är avgörande för barns språkutveckling och tankeprocesser.

Barnpeng räknas upp med 4,3%. Sjukfrånvaron är fortsatt hög inom förskolan, 7,6% i genomsnitt senaste perioden, och åldersgruppen äldre än 50 år har en sjukfrånvaro på nära 10%. Sedan pandemin har såväl fackliga organisationer som rektorer uttryckt behov av minskade barngrupper på grund av ökad arbetsbelastning med stora barngrupper och med barn i särskilt behov av stöd eller extraordinärt stöd. Då det inte ännu finns lokaler nog att genomföra minskade barngrupper fullt ut på alla förskolor, kan målsättningen i stället nås genom ökad personaltäthet, det vill säga att placera färre antal barn per anställd. Därför räknas barnpengen upp inför 2026 med 4,3% för att ge större möjligheter till ökad grundbemanning.

Ledningsresurs 1,1 årsarbetare (helår). Inför hösten 2025 infördes två ledningsresurstjänster om 0,5 årsarbetare vardera i samband med förskolans omorganisation. En tjänst placerades i Södra teamet som hade utökats med ett rektorsområde för att minska det totala antalet medarbetare per rektor i snitt från 35,4 till 31,5. Den andra tjänsten placerades i det Norra teamet för att stödja utvecklingsarbetet i ett rektorsområde. Efter utvärdering bedöms ledningsresursen fortsätta och även utökas med resurs motsvarande 0,1 årsarbetare i det Norra teamet till totalt 1,1 årsarbetare.

Verksamhetshöjande insatser. Utifrån de fortsatt höga sjuktalen inom förskolan avser förskolan att genomföra ett antal verksamhetshöjande insatser för att stärka och utveckla arbetslagen ute på förskolorna i de olika teamen. Insatserna ska syfta till att stärka kompetensen, förebygga och hantera konsekvenser av psykisk ohälsa, eftersatt organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA), upplevda brister i samarbete och kommunikation. Insatserna ska bygga på dokumenterade behov som kräver externa insatser.

Årshjul skyddskläder. Under 2026 kommer nyanställd personal åter att kunna erbjudas skyddskläder samt även kompletterande beställningar i linje med tidigare inköp och satsningar till en summa motsvarande 500 tkr.

3. Grundskola

Utifrån Kommunfullmäktiges satsningar och Barn- och utbildningsnämndens prioriteringar finns inför kommande budgetår inget behov av omfördelning av medel. Gällande statsbidrag prognostiserar grundskolan ökade intäkter från Migrationsverket, dels på grund av att myndigheten har höjt bidragsersättningen per elev, dels till följd av ett ökat antal nyinkomna kvotflyktingar under hösten.

Kunskapsbidraget förväntas öka enligt regeringens förslag i höstbudgeten. Det finns dock i dagsläget inga fattade beslut eller publicerade siffror. Höjningen är dessutom tillfällig, man har aviserat att inför 2027 minska statsbidraget i samma omfattning och ytterligare inför 2028, vilket försvårar verksamhetens långsiktiga planering. Ett annat osäkert statsbidrag är bidraget för personalförstärkning och läraravlastande personal (LAP), eftersom tilldelningen baseras på söktryck. Dessutom fattas beslut först i juni, vilket gör att rektorerna är försiktiga med att utöka personalstyrkan under vårterminen av rädsla för att medlen inte ska beviljas.

Inom fritidshem förväntas även minskade intäkter, både på grund av färre inskrivna äldre elever och eftersom samkörningen med Skatteverket inte har gett de förväntade intäktsökningarna.

I budgeten 2026 har Kommunfullmäktige och Barn- och utbildningsnämnden beviljat medel för följande insatser:

Ökade resurser till anpassad grundskolan

Inför läsåret 2026/2027 förväntas antalet elever i grundskolan minska med ca 30 elever jämfört med läsåret 2025/2026. Däremot finns fler elever inom den anpassade grundskolan vilket påverkar internbudget 2026. Framför allt ökar antalet elever i förskoleklass samt elever med svåra funktionsnedsättningar som läser ämnesområden. I den av Kommunfullmäktige beslutade strategin *Enkelt att känna sig trygg och uppskattad* och nämndens särskilda insatsområde *Fortsatt prioritering av barn- och elevhälsofrågor med fokus på tidiga insatser* omnämns ett utökat behov av antalet platser på såväl den anpassade grundskolan som den anpassade gymnasieskolan. Genom att ge bättre trygghet, stöd och omsorg till barn och unga med funktionsnedsättningar eller särskilda behov verkar nämnden mot skadliga normer i syfte att också minska mobbing, trakasserier och utanförskap. Beviljade medel sedan tidigare år från Kommunfullmäktige och Barn- och utbildningsnämnden till Resursskola och barn med särskilda behov förstärks inför 2026 med 1,9 mkr för det ökade antalet elever inom den anpassade grundskolan.

Stärkta skolbibliotek

Stärkta skolbibliotek delvis finansierat genom de generella statsbidragen, är från den 1 juli 2025 ett Skollagskrav. Ett skolbibliotek är en naturlig mötesplats för kultur, lärande och reflektion, vilket stärker kommunens mål om socialt engagemang och ingår som en del i kommunens satsning på moderna mötesplatser för kultur och kreativitet. I ett av Barn- och utbildningsnämndens insatsområden står att undervisningen ska skapa delaktighet, motivation, nyfikenhet, kreativitet och upptäckariver. Ett skolbibliotek erbjuder resurser som stimulerar dessa egenskaper genom böcker, digitala medier och projekt.

Fjärrundervisning i modersmål

Grundskolans ser utifrån kompetensförsörjningssvårigheter ett utökat behov av fjärrundervisning i modersmål. Beviljade medel för denna insats innebär att grundskola kan samordna och erbjuda

modersmålsundervisning till flera elever via fjärrundervisning av externa aktörer, särskilt elever som läser minoritetsspråken.

Små enheter och skolor i hela kommunen

Målet för Barn- och utbildningsnämnden är att alla barn, oavsett var i kommunen de bor, ska gå i en förskola och skola som bedriver undervisning som leder till att eleverna når kunskapskraven. Inför 2026 har därför 1,5 mkr prioriterats till grundskolan för att möjliggöra små enheter och skolor i hela kommunen.

Övriga satsningar inom grundskolan inför 2026

Utökning av tjänster. Inför 2026 planeras en utökning av IT-stödet med 0,5 tjänst samt en administrativ förstärkning motsvarande 0,2 tjänst. Samtidigt förväntas en viss minskning av IT-budgeten med cirka 3,7 %.

Satsning som främjar barnens fysiska aktivitet. Budget har även avsatts för att ge elever möjlighet att likvärdigt delta i friluftsdagar med utförsåkning på Valsberget utan extra kostnader. Satsningen motiveras utifrån kommunens nya vision och strategin "Enklare att ha mer av kul" samt insatsområdet "främjande av fysisk aktivitet och rörelseglädje".

Kompetensförsörjning. Grundskolan prioriterar dessutom en utökning av den arbetsintegrerade lärarutbildningen (AIL) för lärare i fritidshem. Totalt kommer sex personer att erbjudas utbildningen under läsåret 2026/2027, vilket ligger i linje med Barn- och utbildningsnämndens insatsområde "Tryggad kompetensförsörjning".

Ökning av förbrukningsbudget. Slutligen möjliggörs för 2026 en ökning av förbrukningsbudgeten för läromedel med 20 % som motsvarar cirka 1,5 mkr. Detta är en efterlängtd satsning, då området inte har prioriterats under de senaste tio åren, trots inflationens påverkan.

4. Strömbäckaskolan

Utifrån ramtilldelningen och de prognosticerade statsbidragen för 2026 behöver Strömbäckaskolan, baserat på den organisation som fastställdes i mars 2025, inte genomföra några omfördelningar inom budgetramen.

Under läsåret 2025/2026 har särskilda satsningar genomförts för att stärka undervisningen, bland annat genom delning av undervisningsgrupper i vissa ämnen och program. Ett nytt yrkesintroduktionsprogram inom restaurang- och livsmedelsprogrammet har startats, och organisationen inom anpassad gymnasieskola har utökats med anledning av ett ökat antal elever.

Strömbäckaskolan har sedan tidigare fattat beslut om en långsiktig, stabil och hållbar organisation med målsättningen att bibehålla och vidareutveckla den höga kvaliteten i undervisningen. Denna kvalitet bygger på den kompetens som finns bland personalen och skolans breda utbud av gymnasieprogram vilket utgör ett viktigt bidrag till den långsiktiga kompetensförsörjningen i regionen.

Inför läsåret 2026/2027 står Strömbäckaskolan inför ett ökat resursbehov, särskilt inom undervisning och skolledning. Detta behov grundar sig i skolans ambition att behålla och förbättra undervisningskvaliteten samt bibehållande av nuvarande gymnasieprogram och inriktningar och därmed vara ett fortsatt attraktivt förstahandsval för blivande gymnasieelever.

Inom ramen för strategin "Det bästa för Piteå" strävar Strömbackaskolan efter att vara en hållbar verksamhet som levererar välfärdstjänster av hög kvalitet. I enlighet med strategins målsättning bidrar skolan till att skapa ett samhälle där människor, företag och idéer kan växa och utvecklas.

I budgeten 2026 har Kommunfullmäktige och Barn- och utbildningsnämnden beviljat medel för följande insatser:

Ökade resurser till den anpassade gymnasieskolan

Inför läsåret 2026/2027 förväntas antalet elever inom den anpassade gymnasieskolan öka med cirka 35%. Detta innebär inte bara att fler elever behöver tas emot och erbjudas utbildning, utan också att flera åtgärder krävs för att säkerställa att utbildningens kvalitet bibehålls och att varje elev får det stöd och den tillsyn som behövs. Den ökade elevgruppen medför ett ökat behov av resurser för att kunna upprätthålla säkerhet och tillsynsansvar för varje elev. En direkt konsekvens av elevökningen är ett ökat behov av fler kvalificerade lärare och elevassistenter, vilket nu möjliggörs genom det beviljade anslaget.

Ökade resurser till reformen Gy25

Gy25 innebär en modernisering och anpassning av gymnasieutbildningen för att bättre förbereda eleverna för framtiden, både inför yrkeslivet och fortsatta studier. Reformen medför ökade kostnader, både på kort och lång sikt. Strömbackaskolan kommer, utifrån det nya Gy25-regelverket, att kunna anpassa kurs- och programinnehåll samt införa nya läromedel för att gymnasieutbildningen i högre grad ska möta samhällets och arbetsmarknadens behov.

Övriga satsningar inom Strömbackaskolan 2026

Delade undervisningsgrupper. Inför läsåret 2026/2027 avses att fortsätta den pågående prioriteringen av ökad lärartäthet genom att möjliggöra mindre undervisningsgrupper. Syftet med satsningen är att skapa bättre förutsättningar för individanpassad undervisning, ökad studiero och förbättrade kunskapsresultat. Utifrån en samlad bedömning av kunskapsresultat, behovsanalyser och skolornas erfarenheter bedöms det finnas särskilt behov av att förstärka lärarresurserna främst inom matematik eller inom STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics).

Den förväntade effekten av satsningen är en ökad måluppfyllelse samt att en större andel elever når kunskapskraven i matematik. Genom mindre undervisningsgrupper ges lärarna bättre möjligheter att tidigt identifiera och möta elevers behov av stöd och utmaning, vilket i förlängningen bidrar till förbättrade studieresultat och en mer likvärdig utbildning.

Stärkning av skolledningen. Målsättningen är en utökning av skolledningen med särskilt fokus på den anpassade gymnasieskolan. Bakgrunden är en ökande andel elever med omfattande funktionsnedsättningar läsåret 2026/2027 vilket medför ökning av grundbemanning och därmed ett större behov av ledningsresurser för att säkerställa kvalitet, trygghet och kontinuitet i verksamheten.

Förstärkningen bedöms även få positiva effekter för Strömbackaskolans samlade skolledning. En mer balanserad fördelning av ledningsuppdraget skapar förutsättningar för ett hållbart ledarskap, ökad samverkan mellan skolformerna och en förbättrad arbetsmiljö. På sikt bidrar detta till ökad kvalitet i utbildningen, stabilare personalgrupper och en mer välfungerande organisation som gagnar både elever och medarbetare.

Investeringsbudget 2026

Investeringsbudgeten för 2026, fastställd av kommunfullmäktige inom den strategiska planen för 2026–2028, uppgår till 146,5 mkr. Det här innebär att Barn- och utbildningsnämnden inte beviljades hela det redovisade investeringsbehovet på 148 mkr enligt nämndens strategiska plan för perioden.

Investeringar, tkr	2026	2027	2028
Utemiljö, arbetsmiljö och säkerhet samt reinvesteringar	18 200	20 700	20 600
Solanderprojektet, om- och nybyggnad	53 000	12 000	
Om- och tillbyggnad lokaler	61 800	79 700	51 500
Porsnässkolan, nybyggnad	10 000	25 000	60 000
Bergsvikens förskola, nybyggnad	1 000	10 000	20 000
Rosvik förskola och skola, ny- och tillbyggnad	1 000	10 000	55 000
Berget ny förskola	1 500	16 000	30 000
Totalt	146 500	173 400	237 100

Reinvesteringar

Kommunfullmäktige beslutade i Strategiska planen 2026–2028 att bevilja 12,2 mkr för reinvesteringar, 3,1 mkr för utemiljö och 3 mkr för projekt kopplade till arbetsmiljö och säkerhet i förskolor och skolor.

Reinvesteringsbehovet för fordon, maskiner och inventarier inom Barn- och utbildningsnämndens olika avdelningar är omfattande. Uppskattningsvis krävs minimum 3 mkr årligen för att byta ut inventarier i förskolor och grundskolor i en rimlig takt.

Behovet är ännu större vid Grans naturbruksgymnasium och Strömbackaskolan, där reinvesteringar behövs inte bara för inventarier utan även för fordon och maskiner som används i de praktiska programmen. Enligt gymnasieskolornas utbytesplan för inventarier, fordon och maskiner krävs i genomsnitt 10 mkr årligen för att säkerställa att yrkesutbildningarna kan bedrivas med bibehållen kvalitet, då leasing av tunga fordon och maskiner inte är ett alternativ.

Övriga investeringsmedel för pågående och planerade projekt

Investeringsmedel för planerade projekt har inte tilldelats i sin helhet enligt Kommunfullmäktiges beslut. Barn- och utbildningsnämnden ombeds att i den kommande strategiska planen återkomma med äskande om investeringsmedel för ombyggnaden av Strömbackaskolans hus Tor, samt för projekteringen av en ny skola vid Pitholmshöjden.

Nämnden förväntas anpassa både sina ambitioner och investeringstakt utifrån de tilldelade medlen.

Anmälda och avslutade
kränkningsärenden

§172
25BUN6

...

Sammanställning av inkomna och avslutade anmälningar om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering

Perioden: 25-10-22 till 25-11-20

Anmälningar

Skola:	Diarienummer:
Backeskolan	PRN 202511-4305
Christina 7-9	PRN 202511-4249 PRN 202511-4234 PRN 202511-4233 PRN 202510-4097 PRN 202510-4096 PRN 202510-4095 PRN 202510-4036
Christina anpassad	PRN 202511-4139
Christina F-6	PRN 202510-4076 PRN 202510-4075 PRN 202510-4074
Hortlax	PRN 202511-4181
Kullen	PRN 202511-4331 PRN 202511-4281
Porsnäs 7-9	PRN 202511-4318 PRN 202511-4283 PRN 202511-4274 PRN 202511-4273 PRN 202511-4272 PRN 202511-4270
Rosvik	PRN 202511-4317 PRN 202511-4316 PRN 202510-4103 PRN 202510-4102
Solander 4-6	PRN 202511-4228
Solander 7-9	PRN 202511-4332 PRN 202511-4291

Strömnäs PRN 202511-4314
PRN 202511-4313

Avslut

Skola:	Diarienummer:
Christina anpassad	PRN 202510-4037
Sjulnäs	PRN 202511-4202
Solander 4-6	PRN 202511-4209
Solander 7-9	PRN 202511-4286

Anmälan om
skolfrånvaro
§173
25BUN74

...

Sammanställning av skolfrånvaro

Perioden: 25-10-22 till 25-11-20

Anmälningar

Skola:	Diarienummer:
Backgårds	PRN 202511-4276 PRN 202511-4275 PRN 202511-4271
Christina F-6	PRN 202511-4309
Grans	PRN 202511-4325 PRN 202511-4312 PRN 202511-4255 PRN 202511-4238 PRN 202511-4188
Hortlax	PRN 202510-4093 PRN 202510-4038
Jävre	PRN 202510-4101
Strandbacken	PRN 202511-4137
Strömbacka Hugin	PRN 202511-4329 PRN 202511-4327 PRN 202511-4326 PRN 202510-4098 PRN 202510-4070 PRN 202510-4069
Strömbacka Mimer	PRN 202511-4260 PRN 202511-4259 PRN 202511-4258

Avslut

Skola:	Diarienummer:
--------	---------------

Rapport från
kontaktpolitiker
§174
25BUN5

...

Ordförande och
Förvaltningschef
informerar
§175
25BUN4

...